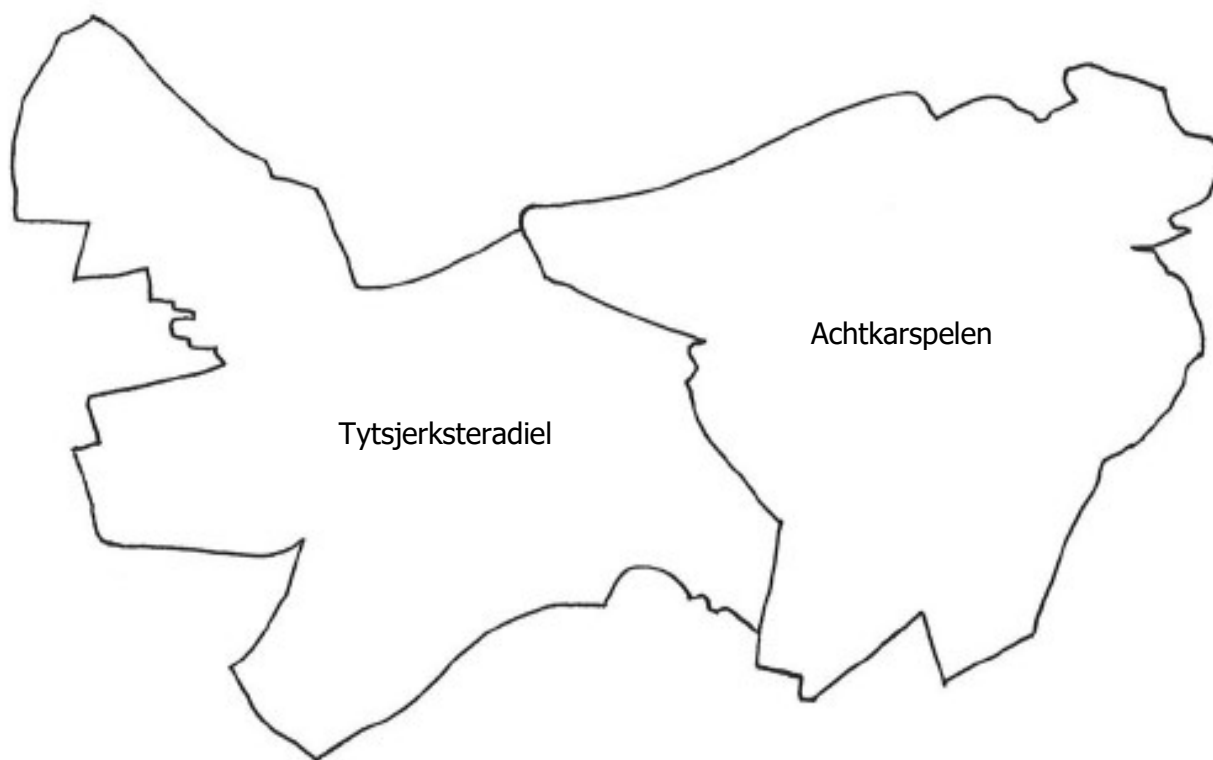

JOGG Gezonde jeugd, gezonde toekomst

Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel

Uitvoeringsplan Sept 2021 – Sept 2023

JOGG Fase II

Samenvatting

500 kinderen met overgewicht in Tytsjerksteradiel

13.000 volwassenen met overgewicht in Tytsjerksteradiel (> 50%)

700 kinderen met overgewicht in Achtkarspelen

13.000 volwassenen met overgewicht in Achtkarspelen (> 60%)

Ambitie:

Gezonde leefstijl als normaalste zaak van de wereld

Doelgroep:

Kinderen van 4 tot 12 jaar

Ouders van kinderen van 4 tot 12 jaar

Gezinnen in kwetsbare situaties

Uitgangspunten:

Gezamenlijk

Duurzaam

Zichtbaar

Positieve gezondheid

De gezonde keuze kan makkelijk gemaakt worden

Verbinden, aanjagen en monitoren

September 2023

Kind naar gezonder gewicht

3 gezonde sportkantines Tytsjerksteradiel

Preventie in het dorp Burgum

Gezonde voedselbanken

Preventie in het dorp Gerkesklooster

JOGG aanpak geborgd

Inhoud

Waar komen we vandaan?	4
Aanleiding	4
Terugblik fase II 2020/2021	5
Waar zijn we naar onderweg?	7
De kracht van een gezonde omgeving	7
Doelgroep, focusgebieden en campagnes.....	8
Uitgangspunten	10
Onderdeel van het geheel.....	11
Hoe realiseren we onze ambitie?	12
JOGG-organisatie	12
Activiteitenoverzicht sept 2021 – sept 2023.....	13
Planning	31
Financiën	33
Communicatie.....	34
Monitoring en evaluatie	36
Bijlagen	
Bijlage 1: Doelstellingen per kindomgeving	
Bijlage 2: Factsheet JOGG 2020/2021	
Bijlage 3: Resultaten JOGG Achtkarspelen 2015 tot 2018	
Bijlage 4: Resultaten JOGG Tytsjerksteradiel 2015 tot 2018	
Bijlage 5: Factsheet JOGG 2019/2020	
Bijlage 6: Factsheet JOGG Achtkarspelen 2016 t/m 2018	
Bijlage 7: Factsheet JOGG Tytsjerksteradiel 2016 t/m 2018	

Waar komen we vandaan?

Aanleiding

Leeswijzer

In het eerste gedeelte van dit uitvoeringsplan wordt beschreven wat Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel gedaan hebben in het tweede jaar fase II van JOGG (2020/2021). Wat hebben we geleerd en hoe gaan we daar mee verder? In het tweede gedeelte leest u onze ambitie en welke uitgangspunten we hanteren. Vervolgens leest u in deel drie de activiteiten die JOGG van september 2021 tot september 2023 gaat uitvoeren en hoe deze zijn weggezet in de tijd. In het laatste gedeelte vindt u de bijlagen.

Overgewicht

Steeds meer kinderen en jongeren zijn te zwaar. Het percentage kinderen met overgewicht groeit gestaag. In Achtkarspelen zijn bijna 700 kinderen met overgewicht en in Tytsjerksteradiel 500 kinderen. Van de volwassen bevolking in Achtkarspelen is twee derde te zwaar. In Tytsjerksteradiel is dit meer dan de helft. Daarmee behoren overgewicht en obesitas tot de belangrijkste volksgezondheidsproblemen van dit moment.¹

Overgewicht gaat gepaard met veel problemen. Uit onderzoek blijkt dat bij kinderen steeds vaker ziektes worden geconstateerd die we vroeger alleen bij ouderen zagen, zoals een te hoog cholesterolgehalte, hoge bloeddruk en diabetes type 2. Artsen voorspellen als de trend van overgewicht doorzet dat kinderen van nu gemiddeld minder oud worden dan hun ouders.²

Ook is bekend dat overgewicht en obesitas vaak een negatief effect hebben op het mentale welzijn. De wijdverbreide stigmatisering van obesitas leidt tot kinderen die gepest worden, volwassenen die een lagere kans op banen hebben en veel psychisch leed. Dit heeft ook maatschappelijke en economische gevolgen.

Factoren overgewicht en obesitas

Bij het ontstaan van overgewicht spelen sociaaleconomische factoren een grote rol. Sommige groepen zijn kwetsbaarder dan anderen. Daarmee is het niet alleen een probleem van het kind of het gezin, maar vaak ook een lokaal (dorps)probleem en een gemeentelijk probleem.

Tijd voor actie!

¹ GGD Fryslân, Cijfers en onderzoek, 10 april 2019

² E. de Visser, Volkskrant, Steeds meer kinderen krijgen volwassen ziekten, 23 augustus 2019

Terugblik fase II 2020/2021

Wat gaat goed?

Stappen zetten om kinderen met overgewicht goed te helpen.

Afgelopen jaar zijn er concrete stappen gezet om de pilot Kind naar gezonder gewicht te gaan starten voor onze gemeenten. Beleidsambtenaren zien de meerwaarde van een integrale aanpak op de gebieden gezondheid, armoede, jeugd, sport, onderwijs en welzijn. Vanuit de Jeugdgezondheidszorg wordt er een centrale zorgverlener aangesteld: Een spin in het web die het begeleidingstraject coördineert en een vertrouwensband opbouwt met het kind en gezin. De GGD blijkt een goede partner in het leveren van een projectleider voor de pilot. Zij hebben al goede ervaringen opgedaan in Smallingerland. Nu is het een kwestie van goede afspraken maken met uitvoeringspartijen en gaan starten.

Kinderen bereiken die opgroeien in kwetsbare situaties

Waar het in het begin van de JOGG periode nog wat zoeken was hoe wij juist de kinderen konden bereiken in kwetsbare situaties, zit dit nu meer en meer in ons DNA. We passen onze communicatie aan op onze doelgroep. In de samenwerking met ketenpartners geven we continu aan waar de essentie ligt en hebben we helder voor ogen waar onze inzet dient plaats te vinden. Er komen steeds meer samenwerkingsverbanden die hieraan bijdragen zoals het standaard inschakelen van taalambassadeurs voor laaggeletterdheid, het samenwerken met de voedselbank in Tytsjerksteradiel en de uitnodiging van de voedselbank Achtkarspelen om JOGG daar ook onder het voetlicht te brengen.

Borging

Afgelopen jaar hebben we stappen gezet om projecten die al langer bij JOGG draaien te borgen. Zo kunnen we vast ervaring op doen en leren wat nodig is om projecten goed te borgen.

- Drink water met Sem is nu een vast onderdeel geworden van de werkwijze van het consultatiebureau in Achtkarspelen.
- Water schenken, groente & fruit uitdelen en een gezondheidsspel spelen is een vast onderdeel geworden van de werkwijze van High Five Sportstimulering bij evenementen. Er is een draaiboek opgesteld zodat studenten Sportkunde, die jaarlijks worden aangesteld, standaard dit onderdeel kunnen verzorgen.
- De werkgroep Fit & Sun Drogeham is geborgd bij KEARN en de GGD. Op dit moment wordt hier ervaring mee opgedaan en halverwege dit jaar wordt geëvalueerd hoe dit gaat.

Een gezonde leefomgeving bij (her)inrichtingsplannen

Na een eerste kennismaking met het beleidsterrein beheer in 2019, is er dit jaar een concrete uitwerking hiervan geweest. JOGG heeft meegedacht bij de inrichting van het entreegebied van het zwembad in Buitenpost. Een integrale groep collega's van projectleider bouw, manager van het zwembad, beleidsontwikkelaar Sport, beleidsontwikkelaar Gezondheid en de JOGG-regisseur maakten keuzes voor de inrichting van het entreegebied en maakten afspraken zodat de faciliteiten voor zoveel mogelijk (doel)groepen beschikbaar worden. De beleidsterreinen waren enthousiast over de inbreng en mogelijkheden van de andere partijen. Dit biedt goede samenwerkingskansen voor de toekomst.

Wat zijn aandachtspunten?

Corona

Waar we aan het begin van vorig uitvoeringsplan dachten/hoopten dat Corona bijna voorbij was, heeft Corona een behoorlijk stempel gedrukt op het afgelopen jaar. Een aantal activiteiten van ons uitvoeringsplan bleek hierdoor deels niet uitvoerbaar en/of moesten uitgesteld worden:

- Vakantie instuiven en (sport)evenementen
- Fit@school challenge op drie basisscholen
- Cocreatie en financiering van het watertappunt Drogeham
- Nieuwe samenwerkingsverbanden aangaan in Burgum
- Kindermenu 2.0 in Burgum
- Narratief meten/Sensemaking
- Starten met een aanjager Kind naar Gezonder gewicht
- Groentehapjes in 10 stapjes op het consultatiebureau
- Gezondere kantines in Tytsjerksteradiel

Activiteiten die al in gang gezet waren vonden veelal doorgang, maar het opstarten en aanjagen van nieuwe projecten vergde een andere aanpak of moest worden uitgesteld.

Urgentie voor gezonde leefstijl is vergroot

De corona-maatregelen hebben een negatieve invloed (gehad) op de leefstijl van kinderen. Uit landelijk onderzoek blijkt onder meer dat één op de drie kinderen aangeeft meer ongezonde snacks te zijn gaan eten tijdens de corona-crisis. Daarbij is 75 procent van de jongelingen minder gaan bewegen. Verder geeft één op de vijf kinderen aan dat ze aangekomen. Bij kinderen die al overgewicht hadden, is dat percentage nog hoger, namelijk zo'n 40 procent. De negatieve gevolgen op de gezondheid zijn het grootst bij mensen met een laag inkomen of lage opleiding. De negatieve gezondheidseffecten zijn ingrijpend en verdwijnen niet zondermeer als het leven zich weer enigszins naar 'normaal' herstelt. Dit pleit voor intensivering van een preventieve integrale aanpak met specifieke aandacht voor welzijn, kwetsbare groepen en gezonde leefstijl.

Onderwijs

Het basisonderwijs maakt hele kleine stapjes richting een gezondere omgeving. Waar op kinderdagverblijven een groot overkoepelend beleid wordt gevoerd, blijkt dit voor scholen toch veel lastiger. Zij hebben veel meer bewegingsvrijheid om hun eigen keuzes te maken en richting te bepalen. Daarnaast zijn zij voorzichtiger. Zij geven aan veel meer concurrentie te ervaren dan organisaties in de voorschoolse periode. Waar sommige andere organisaties grote stappen zetten, lijkt het onderwijs vooral gebaat bij kleine successen. Aankomend jaar zetten we concrete kleine acties in, zoals de groentecampagne en de fit@school challenge.

Borging

De situatie rondom Corona wees weer uit dat een integrale aanpak én borging bij meerdere partners met een gedeeld eigenaarschap, een van de voorwaarden is van een duurzaam en structureel gezondheidsbeleid. Reguliere en eenmalige activiteiten konden vaak geen doorgang vinden, maar waar een stevig construct stond werd voor een andere oplossing gekozen. De werkgroepen in Drogeham verzorgden bijvoorbeeld gewoon een (aangepast) programma voor haar inwoners. En het Singelland in Burgum behaalde zelfs in het Coronajaar twee belangrijke gezondheidscertificaten. Het borgen van al onze activiteiten blijft dus een aandachtspunt waarmee we bij aanvang van nieuwe initiatieven al rekening houden.

Waar zijn we naar onderweg?

De kracht van een gezonde omgeving

Voor nu en voor later is het belangrijk dat kinderen gezond kunnen opgroeien en een gezonde leefstijl ontwikkelen. Niet alleen om gezondheidsproblemen te voorkomen, maar vooral om kinderen een goede basis te geven. Wanneer jongeren gezond leven, presteren zij beter op school, vinden sneller een baan en kunnen makkelijker meedoen in de maatschappij.

JOGG gelooft in de kracht van een gezonde omgeving. Daarom focust JOGG zich niet alleen op het kind zelf, maar vooral op de omgeving van het kind. Wat is thuis de norm als het gaat om groente eten? En wat krijgen kinderen in hun trommeltje mee naar school? Bewegen ze wel genoeg en wat zien ze in de media? Is er ook iets gezonds te vinden op het menu van de lokale sportkantine?

JOGG Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel bundelt lokale partijen zoals het gemeentebestuur, inwoners en lokale partners tot een krachtig geheel waarin **een gezonde leefstijl de normaalste zaak van de wereld is en de gezonde keuze makkelijk gemaakt kan worden**. Samen gaan we voor gezond.

Doelgroep, focusgebieden en campagnes

Op basis van ervaringen uit fase I, onze ervaringen van het afgelopen jaar en verzamelde gegevens behouden we in fase II de volgende focus:

Doelgroep

Primaire doelgroep

De JOGG-aanpak in fase II richt zich primair op kinderen van 4 tot 12 jaar en hun ouders. Samen met hen en met professionals die met deze kinderen werken, willen we een gezonde omgeving creëren.

In fase I is er aandacht geweest voor de jongste doelgroep kinderen van 0 tot 4 jaar. De kinderdagverblijven in de gemeente schenken water en hebben hun voedingsbeleid onder de loep genomen. Op het voortgezet onderwijs zijn watertappunten geplaatst. Deze fase willen we inzet plegen op het basisonderwijs en omgevingen waarin kinderen van 4 tot 12 jaar zich bevinden, zodat een doorgaande lijn gecreëerd wordt.

Focus op kwetsbare groepen

In de JOGG-aanpak is altijd aandacht voor kwetsbare groepen. We gaan in al onze communicatie uitingen rekening houden met mensen die moeite hebben met lezen en schrijven. We roepen inwoners op mensen te betrekken die normaal niet bereikt worden en we willen bij initiatieven ook de groep met een lage sociaaleconomische status betrekken. We kunnen nog het meest leren van de doelgroep zelf en zullen met hen in gesprek gaan bij het bedenken, uitvoeren en evalueren van activiteiten.

Kindomgevingen

We gaan specifiek aandacht schenken aan de setting: gezonde (basis)school, gezonde buurt en gezonde sportkantine om onze primaire doelgroep te bereiken.

Secundaire doelgroep

De JOGG-regisseur zal kinderen van -9 maanden tot 4 jaar en kinderen van 12 tot 18 jaar waar mogelijk betrekken bij de JOGG-aanpak om zo een doorgaande lijn te scheppen voor alle leeftijdsgroepen.

JOGG-dorpen

Het grote aantal dorpen binnen beide gemeenten vraagt om focus. We kiezen ervoor om te werken in dorpen waar het overgewichtcijfer onder basisschoolleerlingen hoog is, waar inwoners wonen met een lage sociaaleconomische status en waar bewoners en professionals betrokken en gemotiveerd zijn om aan de slag te gaan met gezondheid en een gezonde omgeving. Het is belangrijk dat in elk geval het basisonderwijs, de huisarts en dorpsbelang de JOGG gedachte onderschrijven.

Fit & Sûn Drogeham

Drogeham is het eerste JOGGdorp in onze gemeenten. In Drogeham zijn in 2019 drie werkgroepen geformeerd. Eén van de werkgroepen is Fit & Sûn. Bij deze werkgroep zijn inwoners, welzijn, sport, GGD en JOGG betrokken om gezonde initiatieven op te zetten voor de inwoners van Drogeham. Op basis van wensen uit het dorp worden er gezonde kookworkshops georganiseerd, krijgen inwoners die het lastig vinden om te starten met bewegen een beweegmaatje, wordt er een fit@school challenge georganiseerd op de

basisschool en kinderdagverblijf en er is een samenwerking met de supermarkt, moestuin en fitness om gezonde voeding te promoten. Ondertussen merk je dat de gezonde initiatieven ook doorsijpelen naar de andere werkgroepen. Er wordt meer water geschonken en de bitterballen worden vervangen door vissalade.

Uitrol naar andere dorpen

Omdat de aanpak heel mooi past binnen de JOGG-aanpak rollen we deze werkwijze de komende twee jaren uit naar andere dorpen. Naast Drogeham, zijn we sinds januari 2020 in contact met inwoners in Burgum. Door Corona heeft dit stil gelegen, maar we zijn ondertussen door henzelf benaderd of we de aanpak alsnog uit kunnen rollen. Daarnaast zijn we in Gerkesklooster bezig om samen met inwoners en enthousiaste professionals een JOGG-startbijeenkomst te organiseren.

We kiezen als JOGG-team heel bewust voor 1 dorp in Tytsjerksteradiel. Met de keuze voor Burgum bereiken we in een klap 10.000 inwoners en uit de cijfers blijkt dat hier de meeste inwoners wonen met een lage sociaaleconomische status, onze primaire doelgroep. Voor kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar is hier nog genoeg te doen.

Campagnes

We gaan door met het stimuleren van water drinken en de groentecampagne onder alle leeftijdsgroepen van 0 t/m 18 jaar, zoals deze door JOGG landelijk is ontwikkeld.

Werkwijze kind naar gezonder gewicht

Gezond gewicht kan pas bestaan wanneer preventie en zorg goed met elkaar verweven is en een sluitend netwerk is. Aan de ene kant zet het JOGG-team zich in om de omgeving van kinderen gezonder te maken en kinderen bewust te maken van gezonde leefstijl. Aan de andere kant is het belangrijk dat kinderen die te zwaar zijn goed en laagdrempelig geholpen worden.

Een succesvol landelijk model om de zorg voor kinderen met overgewicht te optimaliseren is de "Werkwijze kind naar gezonder gewicht." Deze aanpak gaat ervan uit dat overgewicht vaak een symptoom is van een onderliggend probleem. Om duurzame leefstijlverandering te bewerkstelligen is de aanpak van overgewicht dan ook eerder een leerweg dan een behandeling. Het uiteindelijke doel is dat mensen zelf de gezondere leefstijl kunnen vasthouden.

Dit vraagt van professionals een meer coachende rol. Samen met ouder en kind wordt gekeken welke mensen in hun directe omgeving hen daarbij kunnen helpen. Vervolgens wordt gekeken welke professionals daarbij nodig zijn. Dit kunnen professionals zijn uit het zorgdomein, maar ook uit het gemeentelijk domein. Een centrale zorgverlener is een regievoerder die de zorg voor het kind met overgewicht coördineert, bewaakt en zorgt voor samenhang tussen activiteiten. De aanpak staat ondertussen in de startblokken.

Uitgangspunten

Gezamenlijk

JOGG richt zich op de vraag en behoefte van de doelgroep. We willen zoveel mogelijk partijen, zoals scholen, kinderopvang, sportverenigingen, maar ook private partijen, oproepen om samen met ons te werken aan een gezonde omgeving. Wenselijke werkwijze is dat we bij alles wat we doen de doelgroep betrekken. Dit maakt dan ook dat dit plan niet in beton is gegoten. We zetten een bepaalde koers uit en zullen dit verder met de doelgroep invullen en uitwerken.

Duurzaam

Er is een brede samenhangende aanpak nodig, waarbij we vanuit meerdere domeinen werken om een gezonde leefstijl vanzelfsprekend te maken. Vanuit enthousiasme en energie kleine, duurzame stappen in de goede richting zetten om gezondheid en gezond gewicht binnen ieders bereik te krijgen. Bij alles wat we doen houden we er rekening mee dat het ook doorgang moet kunnen vinden als er geen JOGG-regisseur werkzaam meer is. Aan het einde van fase II is JOGG ingebed in bestaande beleidsstructuren en willen we een handzame JOGG-aanpak hebben die uitgerold kan worden over de gehele gemeenten.

Positieve gezondheid

Binnen het gemeentelijk gezondheidsbeleid wordt gewerkt vanuit het concept 'positieve gezondheid'. Positieve gezondheid is een brede kijk op gezondheid. Het accent ligt niet op ziekte of gebrek, maar op de mensen zelf. Op hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt.³

³ www.iph.nl

Onderdeel van het geheel

JOGG sluit zoveel mogelijk aan bij provinciale en landelijke beleidsontwikkelingen en uitvoeringsinitiatieven die de lokale JOGG-aanpak versterken.

Lokaal Sport- en Preventieakkoord

Vele partijen werken al samen aan het gezonder maken van onze gemeenten, bijvoorbeeld op het gebied van sport en bewegen. In het onlangs vastgestelde lokaal sportakkoord voor onze gemeenten staan afspraken voor het stimuleren van een leven lang met plezier sporten en bewegen. Ook het lokaal preventieakkoord vanuit gezondheid is bedoeld voor een betere samenwerking. In Friesland is gekozen voor een provinciale samenwerking: de Friese Preventieaanpak, (vastgesteld in 2020). Hierbij is de afspraak dat uitvoering lokaal plaatsvindt in de gemeenten. Lokaal worden verbindingen gelegd tussen bestaande initiatieven binnen de aanwezige leefstijlthema's. Binnen onze lokaal preventie-akkoorden gaan we op deze plekken de verbindingen versterken: voorbereiding van de nota gezondheidsbeleid, uitvoering JOGG-project, uitvoering project jeugd en middelengebruik en gebiedsgerichte aanpak lage SES. We trekken zoveel mogelijk samen op vanuit de twee akkoorden en benutten elkaars netwerken.

Verbinden van beleidsdomeinen

Afstemming tussen partijen binnen onze gemeenten is nodig om een gezonde omgeving te realiseren en doelen te bereiken. Het gaat om het verbinden van beleidsdomeinen, zoals zorg, welzijn, jeugd, sport en ruimtelijke ordening. De gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel werken samen op beleids- en uitvoeringsniveau. Zowel de overkoepelende nota gemeentelijk gezondheidsbeleid als dit JOGG-uitvoeringsplan geldt voor beide gemeenten. Er wordt aansluiting gezocht bij de actualiteit, zoals o.a.: het onderliggend Beleidskader Sociaal Domein 8K & TD, de Omgevingswet en vanuit VWS: de impulsregelingen Gezond In, Kansrijke Start en het Sportakkoord.

Platform Nuchter over gewicht

Nuchter over gewicht is een platform waarin de 20 Friese gemeenten, GGD Fryslân, ROS Friesland en Sport Fryslân, samenwerken aan meer Friese jongeren op gezond gewicht. Daarnaast is het platform verbonden met een groep ambassadeurs en provinciale samenwerkingspartners. Het platform zet zich in voor een gezonde leefomgeving op school, in de buurt, bij de sportvereniging en thuis. JOGG Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel maakt onderdeel uit van dit platform om de lokale JOGG aanpak te versterken en provinciaal samen meer te kunnen bereiken.

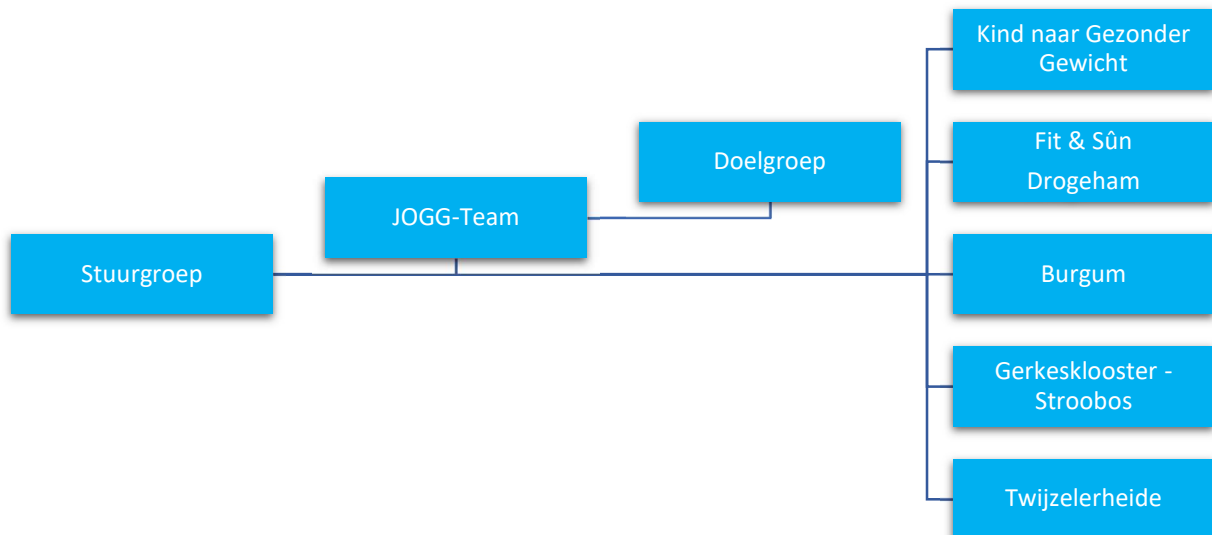
Landelijk JOGG

JOGG Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel maakt deel uit van een landelijk netwerk van 183 JOGG-gemeenten. We hanteren dezelfde aanpak en gezamenlijk zetten we ons in om een gezonde omgeving te creëren voor het kind.

Hoe realiseren we onze ambitie?

JOGG-organisatie

JOGG staat of valt bij een goede structuur en betrokken mensen die als aanjager een beweging op gang kunnen brengen. Daarnaast helpt een structuur om vanaf het begin af aan aandacht te hebben voor borging op langere termijn. Zo wordt de JOGG aanpak onderdeel van beleid en werkwijze binnen beide gemeenten en bij professionals.

Colleges van B&W

De bestuurlijk opdrachtgevers van JOGG zijn de colleges van B&W van de gemeente Achtkarspelen en de gemeente Tytsjerksteradiel. De wethouders gezondheid hebben JOGG in portefeuille.

Stuurgroep

De stuurgroep JOGG bewaakt de voortgang en bestaat uit de wethouders gezondheid (voorzittersrol), de wethouders sport en de beleidsontwikkelaar gezondheid (secretaris) van de gemeente Achtkarspelen en de gemeente Tytsjerksteradiel.

JOGG-team

Het JOGG-team bestaat uit de JOGG-regisseur, de beleidsontwikkelaar gezondheid en een JOGG ondersteuner. Regelmatig wordt het team aangevuld, bijvoorbeeld met collega's sportstimulering en communicatie. De JOGG-regisseur zorgt voor het schrijven en uitvoeren van het plan en verbindt lokale partijen. De beleidsontwikkelaar is sparringpartner van de regisseur en zorgt voor afstemming met beleid en bestuur.

Doelgroep

Jongeren uit de jeugdraad Achtkarspelen en jongeren van 't Stationnetje Hurdegaryp denken en doen structureel mee in de plannen en activiteiten van JOGG. Twee vertegenwoordigers schuiven aan als gast in de stuurgroep van JOGG.

Activiteitenoverzicht sept 2021 – sept 2023

Het activiteitenoverzicht geeft inzicht in de wijze waarop het komend jaar aan de doelstellingen gewerkt gaat worden. Werken aan een duurzame verandering staat hierbij centraal. Daarom zal steeds expliciet aandacht zijn voor borging binnen bestaande structuren, zoals organisaties, verenigingen en buurtinitiatieven.

De rol van JOGG is om **te verbinden, aan te jagen waar nodig en te monitoren op voortgang en effectiviteit.**

Hieronder is te lezen waar per omgeving (thuis, buurt, school, vrije tijd, media en werk) op wordt ingezet.

Thuis

Kind naar Gezonder Gewicht

Voor de 1200 kinderen met overgewicht in onze gemeenten, wil JOGG een integrale aanpak ontwikkelen. Zo zorgen we ervoor dat overgewicht in een vroeg stadium gesignaleerd wordt, kinderen op de juiste plek terechtkomen en dat de zorg voor kinderen goed op elkaar is afgestemd. Met beleidsambtenaren van de gemeente hebben we gekeken naar een integrale werkwijze waarin ieder vanuit zijn eigen beleidsterrein een bijlage levert. Na verschillende gesprekken blijkt de jeugdgezondheidszorg de meest geschikte partij om de rol van centrale zorgverlener te vervullen. Er volgt nu nog een gesprek met de Jeugdgezondheidszorg om de opdracht verder in te vullen. Zo kan gestart worden met het werven van een projectleider en het opleiden van de centrale zorgverleners. De gebiedsteams zouden als netwerkpartner per 2022 kunnen aansluiten bij de werkwijze Kind naar gezonder gewicht. De eerste oriënterende gesprekken met de teamleider van de gebiedsteams zijn gevoerd rond de zomer en krijgen in het najaar 2021 een vervolg.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Professionals uit de wijk: GGD Gebiedsteam Pedagogen Huisarts, Poh Verloskundigen Landelijk JOGG	Integrale aanpak bevorderen voor kinderen met overgewicht	Q3 '21: Stargesprek JGZ Q4 '21: Besluit en start in Achtkarspelen of Tdiel.	Kinderen met overgewicht worden goed en laagdrempelig geholpen	Kinderen met overgewicht van 0 tot 18 jaar en hun ouders	Samen begeleiden we kinderen met overgewicht en hun ouders op een effectieve manier	Q4 '21: Integraal besluit is genomen. Bij positief besluit wordt de werkwijze gestart

Gezonde voedselbank Achtkarspelen

De voedselbank Achtkarspelen ondergaat op dit moment een transformatie. Zij hebben de ambitie om een gezonde voedselbank te worden en een voorbeeld voor Friesland te zijn. Ze willen voedselpakketten gaan uitdelen met enkel gezonde producten en een signalerende rol vervullen bij deze gezinnen. Zij hebben JOGG gevraagd hen in dit proces te ondersteunen.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Voedselbank Surhuisterveen Beleidsontwikkelaar Armoede	Gezond aanbod bij voedselbanken	Q2 '21: Kennismaking Q3 '21: Meedenken in beleid en werkwijze/ PvA uitzetten	Kinderen en hun ouders hebben een gezond aanbod in hun voedselpakket	Kinderen van 0 tot 18 jaar en hun ouders die afhankelijk zijn van de voedselbank	Gezondheid is voor iedereen	Q3 '22: Gezonde voedselbank Surhuisterveen

Gezonde voedselbank Tytsjerksteradiel

We zijn in de onderzoekende fase met de voedselbank in Tytsjerksteradiel wat werkt voor hun doelgroep en past bij hun werkwijze. In het voorjaar van 2021 is er een pilot geweest met Doosje Gezond. Een tiental gezinnen uit Tytsjerksteradiel ontvingen een Doosje gezond, met daarin drie gezonde, leuke recepten inclusief ingrediënten om samen met hun kinderen te maken. Liever ziet JOGG een duurzame werkwijze, waarbij gedeeld eigenaarschap ontstaat in samenwerking met de voedselbank. We zullen mogelijkheden hiertoe blijven onderzoeken.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Voedselbank Burgum Beleidsontwikkelaar Armoede Provinciaal JOGG Groenteleverancier	Gezond aanbod bij voedselbanken	Q3 '21 – Q3'22: Relatiebeheer Q3 '22: Doorontwikkelen duurzame samenwerking	Kinderen en hun ouders hebben een gezond aanbod in hun voedselpakket	Kinderen van 0 tot 18 jaar en hun ouders die afhankelijk zijn van de voedselbank	Gezondheid is voor iedereen	Q3 '23: Gezonde voedselbank Burgum

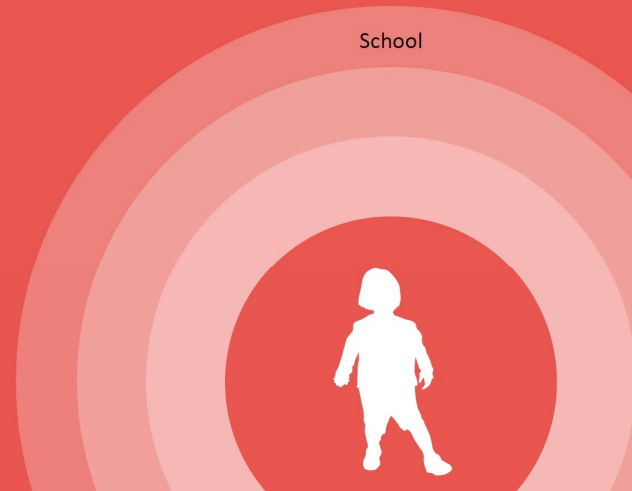
Groentecampagne "Groentehapjes in 10 stapjes"

De campagne Groentehapjes in 10 stapjes is in mei 2021 gestart op het consultatiebureau in Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel. Met de campagne helpen we kinderen én hun ouders om dagelijks meer groente te eten en kinderen van jongs af aan kennis laten maken met allerlei soorten groenten. Begin volgend jaar gaan we deze werkwijze evalueren, verfijnen en bij succes structureel invoeren als werkwijze op de consultatiebureaus van beide gemeenten.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
GGD Kinder- diëtist Landelijk JOGG	Groente- hapjes in 10 stapjes	Q1 '22: Evaluatie groente- campagne	Ouders ondersteunen bij het leren proeven van groente bij jonge kinderen	Ouders met een baby van 4 tot 6 maanden	Groente..., zet je tanden erin	Q2 '22: De campagne Groentehapjes in 10 stapjes is (bij succes) geborgd in beide gemeenten

School

Op school leer je zoveel meer dan rekenen en lezen. Je leert hoe gezondheid de basis is voor een gelukkig leven.

School

Gezondheid in (bovenschools) schoolbeleid

Er vindt structureel contact plaats met bestuurders en beleidsmedewerkers van bovenschoolse organisaties. Wensen en behoeften van de scholen op het gebied van gezondheid en partnerschap worden in kaart gebracht. Ze worden op de hoogte gehouden en geënthousiasmeerd voor gezonde initiatieven. Waar mogelijk wordt dit structureel opgenomen in hun beleid(splannen) en communicatie.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Adenium Oarsprong GGD High Five Sportstimulering Gemeente	Structureel aandacht voor gezondheid in het onderwijs	De werkgroep komt 3x per jaar bij elkaar.	Kinderen van 4 tot 12 jaar groeien op in een gezonde schoolomgeving	Beleidsmakers van organisaties die werkzaam zijn in de schoolomgeving van het kind	Gezondheid is van ons allemaal	Q3 '23: Door een structurele samenwerking met de onderwijskoepels worden alle scholen in het PO bereikt.

Gezonde school

JOGG stimuleert scholen om op structurele wijze met gezondheid aan de slag te gaan. De gezondheidsbevorderaar van de GGD is trekker hierin. JOGG sluit aan bij de thema's voeding en beweging. Ook als scholen andere vragen hebben die buiten het reguliere gezonde schoolaanbod valt denk de JOGG-regisseur mee en voert uit. Denk bijvoorbeeld aan het beschikbaar stellen van watertappunten, het inrichten van een groen en beweegvriendelijk schoolplein en de levering van fruit op scholen. De GGD is altijd in de lead en JOGG sluit aan.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
GGD	Gezonde school uitvoeren bij CBS de Oanrin, Twijzel CSG Liudger, Burgum OSG Singelland Surhuisterveen OSG Singelland Burgum	Doorlopend ondersteuning in de schooljaren 2021-2023	Scholen besteden structureel aandacht aan gezonde leefstijl	Kinderen van 4 tot 18 jaar	Gezondheid is voor iedereen.	Q3 '23 Het aantal gezonde scholen in de gemeente neemt toe

Groentecampagne in het basisonderwijs.

Slechts 35 procent van de kinderen van 4 tot 12 jaar in Achtkarspelen eet dagelijks 200 gram groente (de aanbevolen dagelijkse hoeveelheid). In Tytsjerksteradiel is dit 41 procent. JOGG wil kinderen van jongs af aan kennis laten maken met allerlei soorten groenten. Met de themacampagne 'Groente... zet je tanden erin!' helpen we kinderen én hun ouders om dagelijks meer groente te eten. Alle basisscholen in Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel hebben het aanbod ontvangen om in het schooljaar 2021-2022 op drie verschillende manieren met de groentecampagne aan de slag te gaan.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Scholen PO Adenium Oarsprong GGD JLE	Groentecampagne in het primair onderwijs	Q4 '21: Workshop Smaaklessen O4 '21: Kookwedstrijd Kindermenu 2.0 Q1 + Q2: Zaaiplezier met moestuinieren.	Kinderen van 4 tot 12 jaar maken kennis met allerlei verschillende soorten groenten	Kinderen van 4 tot 12 jaar en hun leerkracht	Groente..., zet je tanden erin	Q3 '23: 12 scholen hebben gebruikt gemaakt van de groentecampagne

EU-schoolfruit

JOGG stimuleert scholen uit het basisonderwijs om mee te doen met EU-schoolfruit. JOGG onderzoekt of ze door scholen goed te informeren het aantal scholen die meedoet aan de subsidieregeling kan verhogen. Daarbij zal JOGG de directeuren van de basisscholen informeren via het LEJA. De JOGG-regisseur heeft contact met alle directeuren van het basisonderwijs om ze te informeren over de regeling van EU-schoolfruit (en de watertappuntregeling).

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
GGD Directies basisscholen Landelijk JOGG en gezonde school	Monitoren of jaarlijks tenminste 12 basisscholen mee doen met de EU- schoolfruit regeling	Q3 '21 Q3 '22 Q3 '23	Kinderen van 4 tot 12 jaar groeien op in een gezonde schoolom- geving	Kinderen van 4 tot 12 jaar	Gezondheid is de normaalste zaak van de wereld	Q3 '21 12 scholen doen mee aan EU- schoolfruit

Fit@school challenge

High five Sportstimulering biedt in samenwerking met Sportkunde studenten de Fit@school challenge aan voor basisscholen. De Fit@school challenge is een achtweeks programma waarin studenten een lesprogramma verzorgen voor kinderen van 4 tot 12 jaar. Zo mogelijk wordt ook de samenwerking gezocht met het kinderdagverblijf, zodat er een doorgaande lijn gecreëerd kan worden voor kinderen van 0 tot 12 jaar. Na afloop van de Fit@school challenge wordt gesproken welke successen ze structureel willen invoeren.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Sportstimu- lering GGD Scholen PO Lokale partners	Kinderen, ouders en onderwijs maken op een leuke en laagdrempe- lige manier kennis met gezondheid	(Mits Corona het toelaat) Q4 '21: De Triangel Suwald Q1 '22: De Reinboge Twijzelerheide Q2 '22: De Tarissing Drogeham	Kinderen van 4 tot 12 jaar groeien op in een gezonde schoolom- geving	Kinderen van 4 tot 12 jaar	Gezondheid is leuk en makkelijk	Q3 '23: Jaarlijks bereiken we 3 scholen. Samenwer- king tussen school en KDV op het gebied van gezondheid

Ambassadeurschap bij bestuurders van organisaties

Om gezondheid ingebed te krijgen in het lokale beleid willen we gezondheid twee keer per jaar op de agenda van het LEJA en Strategisch Platform Jeugd. We willen bereiken dat directieleden van organisaties die werkzaam zijn in de omgeving van het kind voorwaarden scheppen in hun eigen organisatie en een ambassadeursrol op zich nemen op het gebied van (preventieve) gezondheid.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Beleidsontwikkelaar onderwijs Bestuurders	Structureel aandacht voor gezondheid in het onderwijs	Q4 '21: LEJA Q1 '22: SPJ Q2 '22: LEJA Q3 '22: SPJ	Kinderen van 4 tot 12 jaar groeien op in een gezonde schoolomgeving	Bestuurders van organisaties die werkzaam zijn in de omgeving van het kind	Gezondheid is van ons allemaal	Q3 '23: Gezondheid staat structureel 2x per jaar op de agenda van het LEJA/SPJ

Watercampagne

Scholen willen water drinken wel vrijblijvend stimuleren en hier aandacht aan geven, maar (nog) niet opnemen in hun beleid. Een viertal scholen heeft zich ingeschreven voor de subsidie om een watertappunt aan te leggen. Wij ondersteunen en begeleiden scholen bij de aanleg hiervan. En blijven kijken naar ingangen om water drinken verder te stimuleren.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Onderwijs	Op alle voortgezet onderwijs scholen en 4 basisscholen is een watertappunt geïnstalleerd	Q4 '21: 1-Cbs de Breneberge Surhuisterveen 2-Nordwincollege Buitenpost 3-Havo Top Singelland Burgum 4-T Skriuwboerd Surhuisterveen	De schoolomgeving is gezond ingericht	Leerlingen van de desbetreffende scholen	Water is lekker en gezond	Q3 '22 De trend om water te drinken op het basisonderwijs is ingezet.

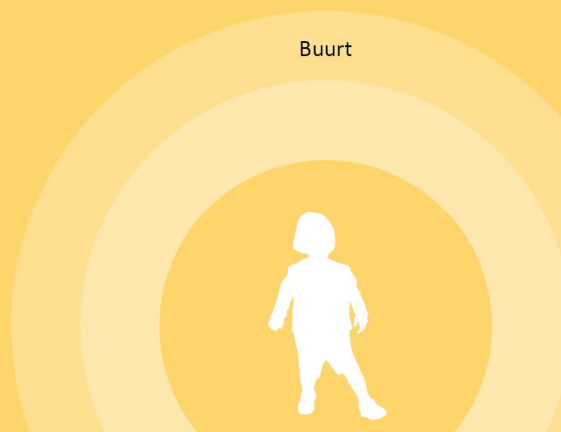
Goede voorbeelden delen

Een aantal basisscholen in de gemeente zijn heel goed en structureel bezig met gezonde leefstijl. We willen deze scholen graag op de voorgrond zetten en delen met andere scholen waarom zij zijn begonnen met werken aan gezonde leefstijl en wat hen dat brengt.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Communicatie Roobol (Willem Wouda) T Skriuwboerd (Eu-schoolfruit)	Filmpje maken van goede vb in de gemeente	Q1 2022	Delen van successen	Voor bestuurders, directeuren en leerkrachten PO	Gezonde leefstijl is leuk en makkelijk	Scholen kiezen ervoor aan de slag te gaan met gezonde leefstijl

De buurt

Iedereen in de buurt heeft een rol. Van de plaatselijke Supermarkt tot het kinderdagverblijf.

De buurt

Gerkesklooster-Stroobos

Inwoners en initiatiefnemers van Gerkesklooster-Stroobos hebben partijen benaderd om, in navolging van Drogeham, een volgend JOGG dorp te worden. Een sessie "Gezond in Gerkesklooster-Stroobos" is in voorbereiding. JOGG zal één van de samenwerkingspartners binnen deze sessie zijn. Net als in Drogeham is het een mogelijke uitkomst dat op verzoek van het dorp samen met JOGG een werkgroep wordt ingericht met het thema: "Gezonde leefstijl, bewegen en voeding."

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Generatiehuis Dorpsraad KEARN GGD High five Inwoners Private partners Basisonderwijs Huisarts Verloskundigen	Gezonde werkgroep opstarten	Q3 '21: Voorbereiding Q4 '21: Startsessie Q1 '22: Werkgroepen zijn gestart	Iedereen werkt mee aan een gezonde omgeving	Inwoners van Gerkesklooster Stroobos van 0 tot 100 jaar	Gezondheid is van iedereen	Q3 '22: Werkgroep beweging en gezonde voeding heeft een duurzaam en structureel karakter

Fit & Sûn Drogeham

De organisatie van Fit & Sûn Drogeham is vanaf mei 2021 vanuit JOGG overgedragen naar KEARN. De gezondheidsbevorderaar van de GGD neemt plaats in de werkgroep om het onderwerp gezondheid te borgen. Begin 2022 vindt met beide partijen een evaluatiegesprek plaats waaruit we lessen kunnen trekken voor de borging van JOGG.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
KEARN GGD	Evaluatie borging Fit & Sûn Drogeham	Q1 '22: Evaluatie en eventuele aanpassingen doorvoeren	Iedereen werkt mee aan een gezonde omgeving	Inwoners van Drogeham, van 0 tot 100 jaar	Gezondheid is van iedereen	Q1 '22: Taken werkgroep zijn geborgd. Deelnemers zijn tevreden Lessen over borging worden geleerd.

Burgum

Vanuit gezondheidsbeleid is het de bedoeling om een startsessie "Preventie in het dorp" te organiseren in Burgum. JOGG zal, naast de huisarts, GGD, KEARN, het RIVM, dorpsbelangen etc, één van de samenwerkingspartners binnen deze sessie zijn. Er zijn gesprekken gevoerd met plaatselijk belang en KEARN en de huisarts is benaderd. In verband met corona ligt dit tijdelijk stil. Ter zijne tijd zal dit worden opgepakt en zal JOGG haar aandeel hierin leveren. Net als in Drogeham is het een mogelijke uitkomst dat op verzoek van het dorp samen met JOGG een werkgroep wordt ingericht met het thema: "Gezonde leefstijl, bewegen en voeding." En mogelijk zal dit een volgend JOGG-dorp opleveren.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Inwoners Dorpsbelang Private partners Basisonderwijs Huisarts KEARN GGD Sport Verloskundigen	Gezonde werkgroep opstarten	Q3 '22: Deelname JOGG aan startsessie preventie in het dorp Burgum Q4 '22: eerste bijeenkomst werkgroep gezondheid/ JOGG	Iedereen werkt mee aan een gezonde omgeving	Inwoners van Burgum van 0 tot 100 jaar	Gezondheid is van iedereen	Q3 '23: Werkgroep beweging en gezonde voeding heeft een duurzaam en structureel karakter

Twijzelerheide

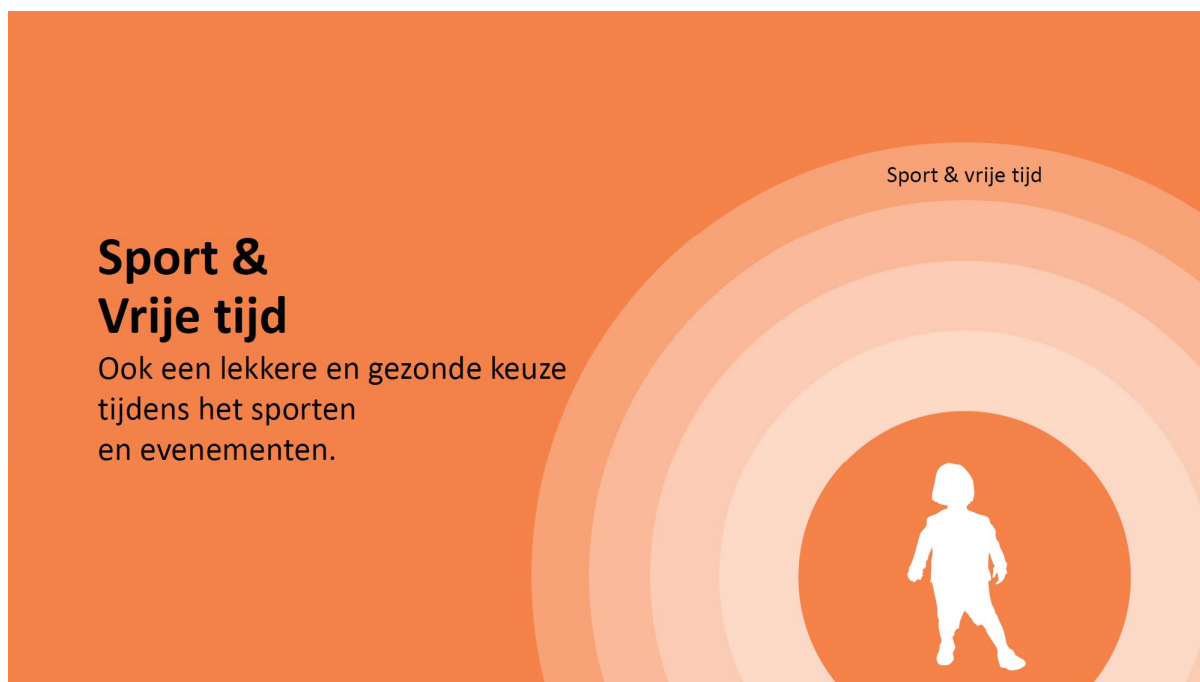
JOGG neemt deel aan het Heidewerkeroverleg in Twijzelerheide. In het Heidewerkeroverleg komen inwoners en professionals samen om zich sterk te maken voor het dorp. Naar behoefte zal JOGG inzet tonen voor bijv. het basisonderwijs in Twijzelerheide.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Plaatselijk belang Scholen PO Dorpshuis Kerken KEaRN GGD Gebiedsteam	Professionals en inwoners werken samen aan een gezond Twijzelerheide	1x per 2 maanden Heidewerkeroverleg Twijzelerheide	Inventariseren of en hoe partijen in Twijzelerheide willen werken aan een gezonde leefomgeving	Dorpsbelangen en buurtwerkers	Gezondheid is van iedereen	Q3 '23: Twijzelerheide kent de doelstellingen van JOGG en weten hoe zij daar gebruik van kunnen maken.

Gezonde leefomgeving

De omgevingswet biedt kansen voor JOGG en gezondheid om bij nieuw- en verbouw van accommodaties gezondheidsaspecten in kaart te brengen en bewust voorafgaand aan de bouw keuzes te maken voor gezonde leefstijl. Te denken valt bijv. aan sportaccommodaties, scholen, buurthuizen en dorpskernen.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Beleidsontwikkelaars Beheer	Gezondheidsaspecten worden in kaart gebracht en naar behoefte wordt een watertappunt geplaatst	Q3 '21: entreegebied zwembad Buitenpost Q3 '21: Centrumvisie Buitenpost Q4 '21: Centrumvisie Surhuisterveen	De openbare ruimte is gezond	Inwoners en recreanten van 0 tot 100 jaar	Gezond leven is makkelijk, leuk en gratis	Q3 '23 In de openbare ruimte worden gezonde keuzes toegepast

Sport & Vrije tijd

Clubtas Actie

Om sportverenigingen in Tytsjerksteradiel bekend te maken en enthousiast te krijgen over de gezondere kantine krijgen ze het aanbod om gezonde clubtassen onder hun leden te verspreiden. Nu de sportkantines i.v.m Corona al voor langere tijd dicht zijn mist de club inkomsten. Om hun clubkas te spekken kunnen zij gezonde clubtassen afnemen: tassen gevuld met producten uit de gezondere kantine. De club koopt de tassen in voor 13,- euro bij de Plus in Burgum en de tassen hebben een adviesverkoopprijs van 20,- euro.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Teamfit High five Sportstimulering Beleidsontwikkelaars Sport Beleidsontwikkelaars Beheer	Sportverenigingen in Tdiel krijgen een aanbod om gezonde clubtassen af te nemen	Q3 '21: Alle sportverenigingen in Tdiel zijn benaderd voor afname van gezonde clubtassen	Bekendheid geven aan de gezondere kantine	Alle sportverenigingen in Tdiel	Een gezonde sportkantine is leuk en makkelijk	Q3 '22: Alle sportkantines in Tdiel kennen de gezonde kantine

Gezondere sportkantine

In Achtkarspelen zijn nu vijf gezondere sportkantines. Zodra Corona het toelaat zullen we opnieuw de verenigingen in Tytsjerksteradiel benaderen om aan de slag te gaan met de gezondere kantine. Daarnaast proberen we ook meer invloed uit te oefenen met een bredere werkgroep in Tytsjerksteradiel.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Teamfit Sportkantines High five Sportstimulering Beleidsontwikkelaars Sport & Beheer	Gezond voedselaanbod bij sportkantines	Q4 '21: Sportcomplex de Wetterstins Burgum V&V '68 Garyp Voetbalclub Thrynwalden Oenkerk Sportcafe Nije Westermar	De sportomgeving is gezond	Iedereen die lid is van een sportvereniging	Sporten is gezond	Q3 '23: Er zijn 6 gezondere kantines gerealiseerd (3 per gemeente)

Aanleg watertappunten

Voor sportverenigingen in Achtkarspelen is een subsidie beschikbaar om een watertappunt aan te leggen. Aanleg van een watertappunt gebeurt altijd in combinatie met een gezondere sportkantine. Kleinere verenigingen kunnen aanspraak maken op 500 euro om een watertappunt te realiseren. Grotere sportaccommodaties met een breed publiek komen in aanmerking voor een wat groter watertappunt.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Sportverenigingen	Verenigingen met een gezonde kantine krijgen het aanbod om een watertappunt aan te leggen.	Q4 '21: Entreegebied zwembad Buitenpost Q2 '22: Harkemase boys?	De sportomgeving is gezond	Iedereen die lid is van een sportvereniging	Sporten is gezond	Q3 '23: 2 sportparken hebben een watertappunt 10 verenigingen stellen water beschikbaar

Aandacht voor gezondheid bij sportevenementen

Bewegen en gezond zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. JOGG en High five Sportstimulering werken intensief met elkaar samen. Op alle (sport)evenementen in beide gemeenten wordt water geschonken, fruit en groente uitgedeeld en een gezondheidsspel gespeeld. Deze werkwijze is inmiddels geborgd in de werkwijze van High Five Sportstimulering.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
High Five Sportstimulering Studenten sportkunde	Gezondheid maakt structureel deel uit van (sport) evenementen	Doorlopend: Vakantie instuiven Kies voor Hart & Sport Sportdagen	De sportomgeving van kinderen is structureel gezond	Kinderen van 4 tot 12 jaar	Sport en bewegen is gezond en leuk	Q3 '23: Gezondheid maakt structureel deel uit van de werkwijze van High five Sportstimulering

Lokaal Sportakkoord & Lokaal Preventieakkoord

JOGG is deelnemer van het lokaal Sportakkoord om samen met lokale maatschappelijke organisaties gezonde leefstijl in de sportomgeving te bevorderen. Zij maakt deel uit van de werkgroepen "Van jongs af aan vaardig in beweging" en "Inclusief sporten".

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Gemeente Verenigingen GGD KEaRN Scholen KDV	Meedenken in het kernteam en uitvoerings-teams van het Lokaal Sportakkoord & Lokaal Preventieakkoord	Opnieuw opgepakt vanaf mei 2021	De sportomgeving van kinderen is structureel gezond	Alle inwoners van 0 tot 100 jaar in beide gemeenten	Sport en bewegen is gezond en leuk	Q3 '23: De JOGG gedachte spreidt zich uit onder de gehele sportomgeving binnen beide gemeenten

La Forsa

La Forsa is een organisatie die zich richt op gezonde leefstijl onder jongeren: Bewegen, gezond eten, mentale weerbaarheid, positie in de samenleving en relaties met de omgeving. Doormiddel van een programma van 10 weken creert La Forsa een nieuwe veilige plek voor jonge meiden. JOGG onderzoekt of het wenselijk is dat La Forsa op wordt gestart in onze gemeente en binnen welke bestaande structuren dit ingebed kan worden.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
La Forsa High Five Stationnetje Onderwijs JGZ vpk	Onderzoeken en opstarten van La Forsa meidengroep	Q4 '21: Onderzoek & aanvraag Q1-Q3 '22: Draaien van een groep	Een fijne en veilige plek waar jongeren werken aan gezonde leefstijl	Voor meiden van 12 tot 14 jaar in beide gemeenten	Werken aan gezonde leefstijl doen we samen	Q4 '22 Er is ervaring opgedaan met 1 La Forsa meidengroep

Werk

Maatschappelijke onderneming Achtkarspelen

De Moa heeft JOGG benaderd om mee te denken of een functie van de keuken/kantine die bij de MOA is geplaatst. De Moa wil wat voor hun eigen medewerkers betekenen en daarnaast ontmoeting door inwoners mogelijk maken. JOGG adviseert de MOA hoe hun keuken gezond wordt en blijft. Daarnaast is inzet op andere vlakken voor hun medewerkers mogelijk en zullen wij ook de verbinding met High Five Sportstimulering zoeken.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
MOA Gemeente KEaRN High Five Sport- stimulering	Realiseren van een gezonde keuken en andere gezonde activiteiten	Q2 '21: Kennis- making Q3 '21: Ontwik- kelen gezonde kantine	Een gezonde werkvloer voor medewerkers van de MOA	Werknemers van de MOA en hun gezinnen	Gezonde ouders maakt gezonde kinderen	Gezonde voorzieningen voor medewerkers van de MOA

Een gezonde werkvloer voor Gemeente Achtkarspelen & Tytsjerksteradiel

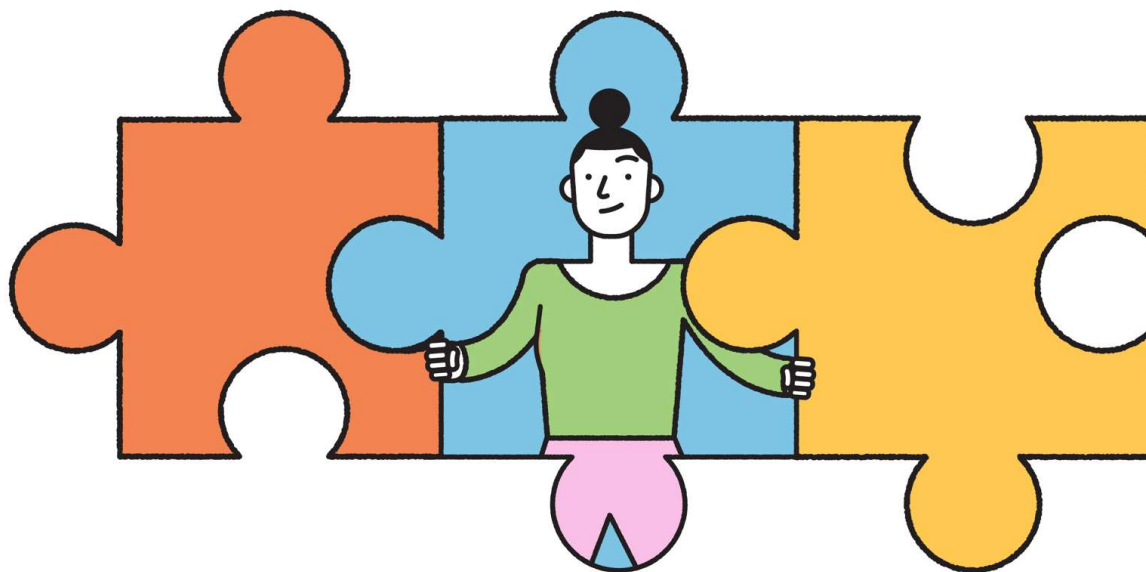
JOGG vindt het belangrijk dat beide gemeenten een voorbeeldrol vervullen als het gaat om gezond gedrag. Gezonde werknemers zijn namelijk ook gezonde inwoners/ouders. JOGG werkt mee aan het opstellen van vitaliteitsbeleid van beide gemeenten in de werkgroep duurzame inzetbaarheid.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap
HRM Teamleiders gemeente Medewerkers van andere afdelingen	Werkgroep duurzame inzetbaar- heid en advies over vitaliteits- beleid	Op afroep door project- leider HRM	Een gezonde werkvloer voor beide gemeenten	Werknemers van beide gemeenten	Gemeente Achtkar- spelen en Tytsjerk- steradiel Actief en bewust gezond

Gezonder aanbod bij gemeenten

Collega's van het gemeentehuis in Tytsjerksteradiel vragen om een gezonder aanbod in hun bedrijfskantine. Daar waar JOGG zich vooral inzet voor kinderen, vindt zij het ook belangrijk om zelf de gezonde boodschap uit te stralen, "Practice what you preach." JOGG zal zich dus ook inzetten om de bedrijfskantine van beide gemeentehuizen gezond(er) te maken.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap
Kantine- beheer Team-Fit	De bedrijfs- kantines van beide gemeenten krijgen een kantinescan	Q3 '22	Een gezondere kantine voor beide gemeenten	Werknemers van beide gemeenten	Gemeente Achtkar- spelen en Tytsjerk- steradiel Actief en bewust gezond

Borging

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Beleidsontwikkelaar Gemeenten	Gezonde leefstijl maakt deel uit van beleid sociaal domein en fysiek domein	Q4 '21: Gezondheidsnota Q4 '21: Welzijnsopdracht Q4 '21: Lokale omgevingsvisie	Borging JOGG & gezondheid	Alle inwoners van 0 tot 100 jaar	JOGG is van iedereen	Gezonde leefstijl heeft een structurele plek in beleid

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
JOGG beleidsontwikkelaar Wethouders	Gezonde leefstijl wordt structureel opgenomen in toekomstige programma's	Q2 '22: Coalitieakkoord 2022 – 2026 College programma 2022-2026	Borging JOGG & gezondheid	Alle inwoners van 0 tot 100 jaar	JOGG is van iedereen	Gezonde leefstijl heeft een structurele plek in beleid

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
GGD KEaRN Team-Fit High Five Sportstimulering	Afstemming tussen professionals die (samen) werken aan een gezonde leefstijl	Q3 '22: JOGG initieert twee maandelijks overleg	Borging JOGG & gezondheid	De naaste partners van JOGG	JOGG is van iedereen	De kindomgeving en van JOGG zijn na Fase II geborgd

Borgingschecklist

Na JOGG Fase II is het belangrijk dat de JOGG-aanpak tegen een stootje kan, langdurig doorloopt en op eigen benen kan staan. De borging van JOGG bestaat uit zes kernelementen: Beleid, samenwerking, financiering, activiteiten, expertise en monitoring. Aan de hand van een borgingschecklist zal borging voor de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel inzichtelijk worden gemaakt.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
JOGG-regisseur JOGG Beleidsontwikkelaar	Borgingsplan met 3 scenario's - Binnen reguliere terreinen - Regisseur JOGG en middelengebruik - JOGG-regisseur	Q3 '22	Borging JOGG	Kinderen van 0 tot 18 jaar en hun ouders	JOGG is van iedereen	Plan voor borging adhv borgingschecklist

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
GGD High Five Sportstimulering KEaRN Team-Fit JOGG dorpen LEJA SPJ Werkgroep gezondheid & bewegen Projectleider KNGG Jong Leren eten	Bevragen van JOGG partners: Wat betekent als er geen JOGG-regisseur meer is? Wat zijn en blijven ambities? Waar liggen uitdagingen? Wat is er dan nog nodig?	Q3 '22	Ophalen wat er nodig is om de JOGG beweging voort te zetten	JOGG partners	JOGG is van iedereen	Input voor de gemeente brede borgingsessie

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Beleidsontwikkelaar Sociaal Domein, Gezondheid, Sport, Beheer, Economie en communicatie	Bevragen medewerkers van de gemeente	Q3 '22	Ophalen wat er nodig is om de JOGG beweging voort te zetten	JOGG partners binnen de gemeente	JOGG is van iedereen	Input voor de gemeente brede borgings-sessie

Borgingsessie

We vragen landelijk JOGG om een borgingsessie te organiseren in de gemeente. Uitkomsten van de borgingschecklist en de gesprekken vormen inhoud van de sessie. Samen met partners, collega's en uitvoeringspartijen maken we afspraken hoe de JOGG-aanpak in beide gemeenten worden voortgezet. Afhankelijk van uitkomst van de checklist en de sessie kunnen gemeenten ervoor kiezen JOGG verder uit te voeren binnen reguliere terreinen, een regisseur aan te stellen die aandacht heeft voor gezonde leefstijl in brede zin, of besluiten om door te gaan met een JOGG-regisseur voor een derde fase van JOGG.

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Landelijk JOGG JOGG partners Medewerkers gemeente	Gemeente brede borgings-sessie	Q4 '22	Partijen geven aan hoe zij de JOGG beweging gestalte willen geven in de gemeente	Gemeente & partners van JOGG	JOGG is van iedereen	Het is duidelijk hoe de JOGG beweging wordt voortgezet

Wie	Wat	Wanneer	Doel	Doelgroep	Boodschap	Opbrengst
Beleidsontwikkelaars Gemeente High Five Sportstimulering GGD KEaRN Team-Fit	Er zijn per kind-omgeving (thuis, school, de buurt, sport & vrije tijd) twee trekkers geworven	Q2 '23	Borging JOGG	Gemeente & partners van JOGG	JOGG is van iedereen	Kind-omgeving en van JOGG zijn na Fase II geborgd binnen bestaande structuren

Planning sept 2021 - sept 2022

	2021		2022	
	Q3	Q4	Q 1	Q2
Organisatie				
Plan van Aanpak				
Stuurgroep incl. inwoners				
Resultaten 2020/2021 opleveren				
Thuis				
Voorbereiding Kind naar gezonder gewicht				
Aanjager Kind naar gezonder gewicht				
Centrale zorgverlener				
Gezonde voedselbank Achtkarspelen				
Groentehapjes in 10 stapjes				
Evaluatie groentehapjes in 10 stapjes				
Drink water met Sem (geborgd)				
Evaluatie Drink Water met Sem				
School				
Gezondheid in schoolbeleid				
Gezonde school (op aanvraag)				
Groentecampagne				
EU-schoolfruit				
Fit@school challenge				
Ambassadeursschap LEJA & SPJ				
Aanleg watertappunten				
Gezonde schoolkantine (op aanvraag)				
Buurt				
Gerkesklooster - Stroobos				
Fit & Sûn Drogeham (geborgd)				
Evaluatie borging Fit & Sûn				
Gezonde leefomgeving				
Sport & Vrije tijd				
Clubtas Actie				
Gezondere sportkantine				
Aanleg watertappunten				
Sportevenementen				
Lokaal Sportakkoord				
Werk				
MOA				
Gezonde werkvloer				
Train de trainer week slagwerk				
Borging				
JOGG in beleidsnotities				
JOGG in coalitieakkoord/collegeprogramma				
Publiek private samenwerking				
Dopperactie				

Planning sept 2022 - sept 2023

	2022		2023		
	Q3	Q4	Q 1	Q2	Q3
Organisatie					
Stuurgroep incl. inwoners					
Resultaten JOGG Fase II opleveren					
Borging					
Borgingsplan					
Benen op tafel gesprek					
Uitvoeringspartijen bevragen					
Gemeente professionals bevragen					
Borgingssessie					
Nieuwe trekkers per kindomgeving					
Thuis					
Aanjager Kind naar gezonder gewicht					
Centrale zorgverlener					
Gezonde voedselbank Achtkarspelen (geborgd)					
Gezonde voedselbank Tytsjerksteradiel					
Drink water met Sem (geborgd)					
Groentehapjes in 10 stapjes (geborgd)					
School					
Gezondheid in schoolbeleid					
Gezonde school (op aanvraag)					
Groentecampagne					
EU-schoolfruit					
Fit@school challenge					
Ambassadeurschap					
Gezonde schoolkantine (op aanvraag)					
Buurt					
Preventie in het dorp Burgum					
Heidewerkeroverleg in Twijzelerheide					
Fit & Sûn Drogeham (geborgd)					
Gezond in Gerkesklooster-Stroobos (geborgd)					
Gezonde leefomgeving					
Sport & Vrije tijd					
Gezondere sportkantine					
Gezonde (sport)evenementen					
Lokaal Sportakkoord					
Werk					
MOA					
Gezonde werkvloer (op aanvraag)					
Gezondere kantine gemeenten					
Private partners					
Dopperactie					

Financiën

Het uitvoeringsbudget wordt voor 50% besteed aan Achtkarspelen en voor 50% aan Tytsjerksteradiel.

Achtkarspelen had daarnaast al een budget van 20.000 euro voor watertappunten gereserveerd, afkomstig uit de eerste JOGG-fase. Dit is meegegaan naar JOGG fase II.

	2021 - 2023
Uitvoeringsbudget	€ 72.000
Uitgaven	
Gezondheid bij evenementen	€ 2.000
Startbudget JOGG-dorpen	€ 4.000
Communicatie	€ 2.000
Groentehapjes in 10 stapjes	€ 2.000
Kind naar gezonder gewicht	€ 42.000
Groentecampagne Primair onderwijs	€ 2.000
Borging	€ 1.000
watertappunten	€ 17.000
Totaal uitgaven	€ 72.000

Communicatie

Medebepalend voor het succes van de JOGG-aanpak is een brede en frequente communicatie en de inzet van een communicatiemiddelenmix. Het maakt activiteiten en ontwikkelingen zichtbaar en transparant, zorgt voor meer draagvlak in onze gemeenten en draagt bij aan het bereiken van ons doel: Gezonde leefstijl als normaalste zaak van de wereld. Om de diverse doelgroepen te bereiken moet de communicatie naast informatief ook een wervend/overtuigend karakter hebben.

Doelgroepen en intermediairs

- JOGG draait primair om kinderen, jongeren en hun ouders. Maar er zijn meer doelgroepen waarmee gecommuniceerd wordt om JOGG tot een succes te maken. De intermediairs zijn belangrijk om de doelgroepen te bereiken.

Primaire doelgroepen

Doelgroep	Intermediair	Doel
Kinderen van 4 tot 12 jaar	Via ouders, school, Bso, huisarts, tandarts, sport- en vrijetijdsverenigingen, buurthuizen, GGD, gebiedsteams, KEARN, High five Sportstimulering en direct aanspreekbaar	<ul style="list-style-type: none"> - Bewust worden en actief gaan werken aan een gezondere leefstijl - Gezondheid positief labelen - Deelnemen aan activiteiten
Ouders van kinderen Van 4 tot 12 jaar	Via school, huisarts, buurthuizen, GGD, kinderopvang, sportverenigingen en via de kinderen.	<ul style="list-style-type: none"> - Bewust worden en actief gaan werken aan een gezondere leefstijl - Gezondheid positief labelen - Deelnemen aan activiteiten

Secundaire doelgroepen

Doelgroep	Intermediair	Doel
Kinderen van -9 maanden tot 4 jaar	Via ouders, huisarts, tandarts, verloskundigen, GGD, kinderopvang, gebiedsteams, heit en mem café	<ul style="list-style-type: none"> - Bewust worden en actief gaan werken aan een gezondere leefstijl - Gezondheid positief labelen - Deelnemen aan activiteiten
Jongeren tussen 12 en 18 jaar	Via school, sportverenigingen, GGD, gebiedsteams	<ul style="list-style-type: none"> - Bewust worden en actief gaan werken aan een gezondere leefstijl - Gezondheid positief labelen - Deelnemen aan activiteiten
Lokale partners		<ul style="list-style-type: none"> - (Vrijwillige) inzet belonen - Andere dorpen inspireren

		- Private partijen aan JOGG verbinden
College		- Informeren over resultaten - Laten zien wat JOGG doet - Successen vieren

Communicatiedoelen

Met onze communicatie willen we verschillende dingen bereiken, zoals de kennis van de doelgroep vergroten, de houding van de doelgroep veranderen en het gedrag van de doelgroep veranderen.

Primaire doelgroepen

Kennis: de doelgroepen begrijpen het belang van een gezonde leefstijl (bewegen, gezond eten, lekker in je vel zitten) in het voorkomen van overgewicht.

Houding: de doelgroepen vinden bewegen en gezond eten leuk/ aantrekkelijk/gemakkelijk

Gedrag: de doelgroepen gaan gezond eten en meer bewegen.

Secundaire doelgroepen

Kennis: de doelgroep weet wat JOGG is en begrijpt waarom de gemeenten JOGG-gemeenten zijn.

Houding: de doelgroep staat positief tegenover JOGG.

Gedrag: de doelgroep ondersteunt JOGG en nodigt andere partijen uit hier ook aan bij te dragen.

Communicatieboodschap

De kernboodschap die de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel willen uitdragen in alle uitingen over gezondheid is:

Voor de primaire doelgroepen

Voor kinderen en hun ouders is het leuk, lekker en makkelijk om gezond te eten en drinken en regelmatig te bewegen en lekker in je vel te zitten.

Voor de secundaire doelgroepen

JOGG Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel zetten zich samen met professionals en lokale partners in zodat een gezonde leefstijl voor kinderen gemakkelijk en aantrekkelijk is.

Uitgangspunten van de communicatie

- De communicatie is doelgroepgericht. Alle communicatie wordt afgestemd op de ontvanger. Het college heeft een andere communicatieaanpak dan leerlingen van de basisschool. Dit geldt ook voor de manier van aanspreken, het taalgebruik en taalniveau.
- JOGG wil in alle communicatie uitingen die ze doet rekening houden met ouders die moeite hebben met lezen en schrijven. De boodschap moet begrijpelijk zijn voor iedereen.
- De boodschap moet duidelijk de bundeling van krachten laten zien, consistent bij elke partner.
- De uitingen over gezondheid en bewegen gebeuren zoveel mogelijk onder de (huisstijl)vlag van de gemeenten.

Monitoring en evaluatie

Om voortgang te kunnen tonen, maar ook om bij te kunnen sturen en de partners betrokken te houden, is het van belang om regelmatig te evalueren hoe het gaat.

Resultaten JOGG 2019 tot 2022

Er zijn afspraken gemaakt om net als in de tijdspanne 2015 tot 2018 resultaten van JOGG te laten zien van 2019 tot 2022. Het platform Nuchter over Gewicht is gevraagd om eind 2022 deze cijfers voor beide gemeenten aan te leveren.

Monitoring en evaluatie matrix

In samenwerking met het Mullier instituut, landelijk JOGG en de GGD is er een werkzaam monitorsmodel uitgewerkt om na drie jaar vast te stellen wat de effecten zijn van de doelen en activiteiten die JOGG in fase II heeft uitgevoerd. Het is een uitgebreide uitwerking van de doelstellingen die op de volgende bladzijde staan beschreven.

Monitor en evaluatie werkgroep

Jaarlijks komt deze groep bijeen om vast te stellen of we op koers zitten om geformuleerde resultaten uit het JOGG plan te behalen. Behaalde resultaten zullen jaarlijks voor het college en de gemeenteraad inzichtelijk worden gemaakt door middel van een factsheet.

Activiteitenlogboek

Het is van belang om te monitoren welke activiteiten JOGG uitvoert en wat de opbrengst hiervan is. JOGG brengt bij elke activiteit in kaart hoeveel ouders en kinderen zijn bereikt, of deze activiteit opbrengst heeft op kennis, houding of gedrag, op welke thema ze zijn bereikt; groente, water, bewegen etc. en of de doelgroep zelf tevreden was.

Bijlagen

Bijlage 1: Doelstellingen per kindomgeving

Thuis

1. Hulp voor ouders en kinderen met overgewicht is in de JOGG-dorpen integraal georganiseerd in 2022
2. In 2021 is een gezond (voedsel)aanbod bij de voedselbank in Burgum gerealiseerd.
3. In 2022 is een gezond (voedsel)aanbod bij de voedselbank in Surhuisterveen gerealiseerd

School

1. Elke school in het basisonderwijs heeft op structurele wijze aandacht voor gezondheid.
2. Het aantal basisscholen in de JOGG-dorpen dat kiest voor het invoeren van water drinken vanaf groep 1 breidt zich uit van 0 naar 8

Buurt

1. In juni 2022 zijn er vier dorpen met structurele werkgroepen die hun dorp gezonder en leefbaarder maken. Per werkgroep zijn de volgende partijen vertegenwoordigd: Inwoners, Plaatselijk belang, Huisarts, School, Kinderopvang, Welzijn, Sportstimulering GGD, Private partners, Dorpenteam, JOGG
2. Elke werkgroep voert jaarlijks tenminste drie activiteiten uit in het kader van gezondheid/leefbaarheid.
3. Elke werkgroep kan in 2022 zijn eigen organisatie vormgeven en per werkgroep wordt er een nieuwe trekker benoemd
4. Elke inwoner van het dorp wordt door de werkgroep bereikt

Sport en Vrije tijd

1. Het aantal sportverenigingen in met een gezondere sportkantine is in 2022 ten opzichte van 2019 toegenomen van 0 naar 6 verenigingen.
2. Het aantal sportverenigingen waar je water kunt tappen, anders dan bij de wc, is in 2022 ten opzichte van 2019 toegenomen van 0 naar 10 verenigingen
3. 2 sportparken hebben in 2021 een watertappunt gerealiseerd
4. Aandacht voor gezondheid bij alle sportevenementen in de gemeente is geëvalueerd, verfijnd en geborgd
5. Door sportstimulering 'High Five' worden wekelijks activiteiten uitgevoerd om het sport- en bewegen te stimuleren.

Werk

1. Vanaf 2020 zijn medewerkers HR op de hoogte van de mogelijkheid om de JOGG-regisseur in te zetten voor vitaal werknemerschap

Watercampagne

1. Het bevorderen van water drinken door het consultatiebureau vindt structureel plaats bij elk gezin en is geëvalueerd, verfijnd en geborgd in 2020
2. Alle kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang locaties in de gemeente schenken in 2020 water en dit wordt vastgelegd in het beleid

3. Het aantal kinderdagverblijven dat water drinken actief onder de aandacht brengt bij basisscholen breidt zich uit.
4. Het aantal basisscholen dat kiest voor het invoeren van water drinken vanaf groep 1 breidt zich uit van 0 naar 8
5. Alle scholen in het voorgezet onderwijs hebben in 2020 een watertappunt en zijn tevreden over het gebruik
6. Het aantal basisscholen met een watertappunt op het openbaar schoolterrein is in 2022 toegenomen van 0 naar 8

Groentecampagne

1. In 2020 zijn alle kinderen van 4 tot 12 jaar tijdens een sportevenement of gezondheidsplein in aanraking gekomen met de groentecampagne
2. In 2022 zijn er 12 basisscholen gebruik hebben gemaakt van de groentecampagne zoals door JOGG ontwikkelt
3. In 2022 zijn er 12 basisscholen die structureel meedoen aan de EU-schoolfruit regeling

Voor vragen en/of opmerkingen over dit plan kunt u contact opnemen met:

W. Meijer, JOGG-regisseur Achtkarspelen & Tytsjerksteradiel

E: w.meijer@ggdfryslan.nl

T: 088 2299198

ACHTKARPELEN EN TYTSJERKSTERADIEL SAMEN VOOR GEZOND

FACTSHEET 20/21

gezonde jeugd
gezonde toekomst

DE KRACHT VAN EEN GEZONDE OMGEVING

Het is belangrijk dat kinderen gezond opgroeien. Als jongeren gezond leven, presteren zij beter op school, vinden sneller een baan en kunnen makkelijker meedoen in de maatschappij. JOGG gelooft in de kracht van een gezonde omgeving. De focus richt zich vooral op de omgeving van het kind. Wat staat er op het menu en krijgen ze voldoende beweging?

JOGG Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel bundelt lokale partijen tot een krachtig geheel, waarin een gezonde leefstijl normaal is. Samen gaan we voor gezond.

Focus op:

- Kwetsbare gezinnen
- Kinderen van 4 tot 12 jaar
- Ouders van deze kinderen

Blik naar de toekomst (21-23):

- Spelen, bewegen en ontmoeten
- Werkwijze Kind naar Gezonder Gewicht
- Gezonde voedselbank
- Borging

73

lokale partijen
doen mee

31

netwerk
momenten

MEER WETEN?

Willemijn Meijer
JOGG Regisseur
088 229 9198

Effectieve gedragsverandering bereiken kan door goed bij de doelgroep aan te sluiten. Ze te betrekken en elkaar te laten versterken, ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid. JOGG geeft samen met inwoners, organisaties, professionals, sleutelpersonen, ouders én jongeren de aanpak vorm. Zo praatten 154 inwoners en professionals mee over de totstandkoming van het nieuwe gezondheidsbeleid. JOGG was natuurlijk ook van de partij.

2

jongeren in
stuurgroep JOGG

15

interviews over
gezondheid

Het Singelland in Burgum behaalde in coronatijd twee belangrijke certificaten:

Gezonde School Vignet Roken, alcohol- en drugspreventie (2020)

Zilveren schaal gezondere kantine op het gebied van voeding (2021)

WERK

MEDIA

VRIJE TIJD

SCHOOL

BUURT

THUIS

GROENTE ETEN IS GEZOND

JOGG werkt samen met de voedselbank in Tytsjerksteradiel. We inspireren ouders om samen met kinderen te koken. Daardoor gaan ze sneller maaltijden proeven en eten.

41%

200 gram groente (Tytsjerksteradiel)

35%

200 gram groente (Achtkarspelen)

10

gezinnen doen mee aan pilot 'doosje gezond'

40

basisscholen kregen info over groente eten

Groente... zet je tanden erin!

De consultatiebureaus delen het pakket 'Groentehapjes in 10 stapjes' uit aan jonge ouders. Het pakket bevordert stap voor stap het leren eten van groente.

LEKKER WATER VOOR IEDEREEN

De watercampagne is het afgelopen jaar uitgebreid naar het basisonderwijs en de sportomgeving. Verder is de watercampagne vanuit het consultatiebureau geborgd.

4472

leerlingen gebruiken watertappunt

13

watertappunten in gemeenten

DRINK WATER

GEZONDE SPORT EN VRIJE TIJD

De JOGG doelen zijn geïntegreerd in het Lokaal Sport- en Preventieakkoord. Bewegen maakt onderdeel uit van een gezonde leefstijl en samen gaan we aan de slag.

VIJF GEZONDE KANTINES

VV Buitenpost en SC Twijzel haalden een bronzen certificaat voor hun gezonde sportkantine. In totaal zijn er nu vijf gezonde kantines!

Zwembad De Kûpe in Buitenpost en Sporthal Nije Westermar in Burgum hebben tijdens de (her)inrichting gezondheid in kaart gebracht en maken nu bewuste keuzes.

GEZONDE SCHOOL OMGEVING

Adenium en Oarsprong hebben de rookvrije omgeving opgenomen hun het bovenschoolsbeleid. Adviseurs die jaarplannen vormgeven adviseren scholen om groente/gezonde leefstijl op te nemen in hun jaarplanning

1547

kinderen online gezond bezig

8

scholen gaan voor gezonde school

74%

Eu-schoolfruit Achtkarspelen

20%

Eu-schoolfruit Tytsjerksteradiel

Basisschool De Twirre uit Eastermar is winnaar van de beweegchallenge 'Beweeg mee de wereld rond'. Leerlingen, ouders, pakes en beppes kwamen in actie om gezamenlijk de wereld rond te bewegen (40.000 km). Er is een score behaald van 41.814,18 km.

Beweegt elke dag ten minste 1 uur

	T0	T1
4-12	46%	39%
12-18	8%	18%
19-64*	71%	61%

Lid van sportvereniging

	T0	T1
4-12	83%	78%
12-18	67%	77%
19+	27%	30%

*vijf of meer dagen ten minste 30 minuten.

Gezond Bewegen

Onvoldoende speelplekken

	T0	T1
4-12	13%	17%

Loopt of fietst elke dag naar school

	T0	T1
4-12	65%	59%

Onvoldoende groen

	T0	T1
4-12	4%	5%
19-64	9%	14%

Overgewicht

T0	Obesitas	Matig & obesitas
3,9 jaar	2%	10%
5 jaar	2%	9%
Groep 7	3%	16%
Klas 1	3%	13%
19-64 jaar	13%	47%

T1	Obesitas	Matig & obesitas
3,9 jaar	2%	9%
5 jaar	2%	10%
Groep 7	3%	18%
Klas 1	3%	19%
19-64 jaar	17%	57%

Voeding

**oude fruitnorm = vijf of meer dagen ten minste stuks fruit per dag.

Drinkt elke dag ten minste twee glazen water

	T0	T1
4-12	27%	41%
12-18	-	55%
19-64	-	43%

Eet elke dag fruit

	T0	T1
4-12	59%	68%
12-18	21%	29%
19-64	23%**	35%

Ontbijt vijf of meer dagen per week

	T0	T1
4-12	94%	98%
12-18	89%	90%
19-64	68%	87%

Drinkt elke dag twee of meer glazen suikerhoudende drank

	T0	T1
4-12	78%	71%
12-18	-	45%

Eet elke dag groente

	T0	T1
4-12	32%	35%
12-18	19%	29%
19-64	23%**	12%

**oude groentenorm = vijf of meer dagen ten minste 200 gram groente/ rauwkost per dag.

Zwarte cijfers zijn gelijk aan Fries gemiddelde

Rode cijfers wijken in negatieve zin af van Fries gemiddelde

Groene cijfers wijken in positieve zin af van Fries gemiddelde

Bronnen: T0 = Monitor 4-12 2015, GO Jeugd 12-18 2012, Jeugdjaarrapportage schooljaar 2012-2014, Gezondheidsmonitor 19+ 2012. T1 = Kindmonitor 0-12 2018, GO Jeugd 12-18 2016, JGZ-registraties schooljaar 2015-2017, Gezondheidsmonitor 19+ 2016.

Gezond Gewicht

Hoe lees ik deze cijfers?

In deze publicatie is in beeld gebracht hoe uw gemeente scoort op de JOGG-indicatoren. In het overzicht staan zowel de cijfers van de startfoto (T0) als van de tussenevaluatie (T1). De resultaten uit het gezondheidsonderzoek zijn statistisch getoetst op significantie. Significante resultaten zijn rood of groen gemarkeerd. Er is dan sprake van een daadwerkelijk verschil ten opzichte van het Fries gemiddelde. Cijfers weergegeven in zwart wijken niet af van het Fries gemiddelde.

De scores van de nul- en eerste meting kunt u als volgt vergelijken:

- Scoorde uw gemeente op de nulmeting negatief ten opzichte van het Fries gemiddelde (weergegeven in **rood**), maar is de score nu gelijk aan het Fries gemiddelde (weergegeven in **zwart**)? Dan is er sprake van een positieve trend in uw gemeente.
- Scoorde uw gemeente op de nulmeting gelijk ten opzichte van het Fries gemiddelde (weergegeven in **zwart**), maar is de score nu positief ten opzichte van het Fries gemiddelde (weergegeven in **groen**)? Dan is er sprake van een positieve trend in uw gemeente.
- Scoorde uw gemeente op de nulmeting positief ten opzichte van het Fries gemiddelde (weergegeven in **groen**), maar is de score nu gelijk aan het Fries gemiddelde (weergegeven in **zwart**)? Dan is er sprake van een negatieve trend in uw gemeente.
- Scoorde uw gemeente op de nulmeting gelijk aan het Fries gemiddelde (weergegeven in **zwart**), maar is de score nu negatief ten opzichte van het Fries gemiddelde (weergegeven in **rood**)? Dan is er sprake van een negatieve trend in uw gemeente.

U kunt ook de epidemioloog van uw regio betrekken bij de interpretatie van de JOGG-indicatoren.

Beweegt elke dag
ten minste 1 uur

	T0	T1
4-12	40%	35%
12-18	8%	22%
19-64*	68%	63%

Lid van sportvereniging

	T0	T1
4-12	86%	81%
12-18	68%	79%
19+	30%	26%

*vijf of meer dagen ten minste 30 minuten.

Gezond Bewegen

Onvoldoende speelplekken

	T0	T1
4-12	8%	9%

Loopt of fietst elke dag
naar school

	T0	T1
4-12	66%	55%

Onvoldoende groen

	T0	T1
4-12	3%	2%
19-64	5%	14%

T0	Obesitas	Matig & obesitas
3,9 jaar	1%	7%
5 jaar	3%	8%
Groep 7	2%	13%
Klas 1	2%	14%
19-64 jaar	11%	45%

Overgewicht

T1	Obesitas	Matig & obesitas
3,9 jaar	1%	5%
5 jaar	2%	7%
Groep 7	2%	15%
Klas 1	3%	18%
19-64 jaar	14%	51%

Voeding

**oude fruitnorm = vijf of meer dagen ten minste stuks fruit per dag.

Drinkt elke dag ten minste
twee glazen water

	T0	T1
4-12	35%	45%
12-18	-	65%
19-64	-	46%

Eet elke dag fruit

	T0	T1
4-12	61%	68%
12-18	42%	30%
19-64	29%**	35%

Ontbijt vijf of meer dagen
per week

	T0	T1
4-12	97%	99%
12-18	90%	94%
19-64	83%	89%

Drinkt elke dag
twee of meer glazen
suikerhoudende drank

	T0	T1
4-12	73%	66%
12-18	-	40%

Eet elke dag groente

	T0	T1
4-12	34%	41%
12-18	24%	36%
19-64	34%**	14%

**oude groentenorm = vijf of meer
dagen ten minste 200 gram groente/
rauwkost per dag.

Zwarte cijfers zijn gelijk aan Fries gemiddelde

Rode cijfers wijken in negatieve zin af van Fries gemiddelde

Groene cijfers wijken in positieve zin af van Fries gemiddelde

Bronnen: T0 = Monitor 4-12 2015, GO Jeugd 12-18 2012, Jeugdjaarrapportage schooljaar 2012-2014, Gezondheidsmonitor 19+ 2012. T1 = Kindmonitor 0-12 2018, GO Jeugd 12-18 2016, JGZ-registraties schooljaar 2015-2017, Gezondheidsmonitor 19+ 2016.

Gezond Gewicht

Hoe lees ik deze cijfers?

In deze publicatie is in beeld gebracht hoe uw gemeente scoort op de JOGG-indicatoren. In het overzicht staan zowel de cijfers van de startfoto (T0) als van de tussenevaluatie (T1). De resultaten uit het gezondheidsonderzoek zijn statistisch getoetst op significantie. Significante resultaten zijn rood of groen gemarkeerd. Er is dan sprake van een daadwerkelijk verschil ten opzichte van het Fries gemiddelde. Cijfers weergegeven in zwart wijken niet af van het Fries gemiddelde.

De scores van de nul- en eerste meting kunt u als volgt vergelijken:

- Scoorde uw gemeente op de nulmeting negatief ten opzichte van het Fries gemiddelde (weergegeven in **rood**), maar is de score nu gelijk aan het Fries gemiddelde (weergegeven in **zwart**)? Dan is er sprake van een positieve trend in uw gemeente.
- Scoorde uw gemeente op de nulmeting gelijk ten opzichte van het Fries gemiddelde (weergegeven in **zwart**), maar is de score nu positief ten opzichte van het Fries gemiddelde (weergegeven in **groen**)? Dan is er sprake van een positieve trend in uw gemeente.
- Scoorde uw gemeente op de nulmeting positief ten opzichte van het Fries gemiddelde (weergegeven in **groen**), maar is de score nu gelijk aan het Fries gemiddelde (weergegeven in **zwart**)? Dan is er sprake van een negatieve trend in uw gemeente.
- Scoorde uw gemeente op de nulmeting gelijk aan het Fries gemiddelde (weergegeven in **zwart**), maar is de score nu negatief ten opzichte van het Fries gemiddelde (weergegeven in **rood**)? Dan is er sprake van een negatieve trend in uw gemeente.

U kunt ook de epidemioloog van uw regio betrekken bij de interpretatie van de JOGG-indicatoren.

ACHTKAR SPELEN EN TYTSJERKSTERADIEL SAMEN VOOR GEZOND.

FACTSHEET 19/20

gezonde jeugd
gezonde toekomst

DE KRACHT VAN EEN GEZONDE OMGEVING

Het is belangrijk dat kinderen gezond kunnen opgroeien. Als jongeren gezond leven, presteren zij beter op school, vinden sneller een baan en kunnen makkelijker meedoen in de maatschappij. JOGG gelooft in de kracht van een gezonde omgeving. De focus richt zich vooral op de omgeving van het kind. Wat staat er op het menu en krijgen ze voldoende beweging?

JOGG Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel bundelt lokale partijen tot een krachtig geheel, waarin een gezonde leefstijl normaal is. Samen gaan we voor gezond.

Focus op:

- Kinderen van 4 tot 12 jaar
- Ouders van deze kinderen
- Kwetsbare gezinnen/huishoudens

Blik naar de toekomst (20/21):

- Werkwijze kind naar gezonder gewicht
- Gezonde voedselbank
- Aandacht voor borging

52

lokale partijen doen mee

23

netwerk momenten

MEER WETEN?

Willemijn Meijer
JOGG Regisseur
088 229 9198

ACHTKAR SPELEN

circa 28.000 inwoners

700

kinderen met overgewicht

60%

volwassenen met overgewicht

TYTSJERKSTERADIEL

circa 32.000 inwoners

500

kinderen met overgewicht

50%

volwassenen met overgewicht

FIT@SCHOOL CHALLENGE

It Skriuwoerd Surhuisterveen

79% VAN DE BASISSCHOLEN

deden mee aan EU-schoolfruit

GEZONDE SCHOOL methode:

De Waldiik in Boelenslaan en het Lauwers- en Nordwincollege in Buitenpost.

FIT@SCHOOL CHALLENGE

Master Frankeskoalle Earnewâld

34% VAN DE BASISSCHOLEN

deden mee aan EU-schoolfruit

GEZONDE SCHOOL methode:

Singelland en CSG Liudger in Burgum, OBS Hurdegaryp en Dubel-Ien in Suwâld.

FIT&SÛN DROGEHAM GEZONDE BUURT

In Drogeham werken inwoners en professionals samen in de werkgroep Fit & Sun. De groep organiseert met vrijwilligers leuke activiteiten op het gebied van gezondheid, zoals kookworkshops.

2019

start van werkgroep

6

werkgroepleden uit het dorp

158

kinderen op doarpsdei

50

vrijwilligers nauw betrokken

Grote opkomst vanuit verschillende verenigingen en inwoners. Veel ideeën verzameld, behoeften gepeild en concreet gemaakt. Dit is een signaal om door te gaan.

LEKKER WATER IN VOORTGEZET ONDERWIJS

Alle voortgezet onderwijs scholen hebben een watertappunt. Leerlingen mogen tijdens de les hun waterbidon gebruiken. Dat draagt positief bij aan de preventie van overgewicht.

3416

leerlingen gebruiken watertappunt

10

watertappunten in gemeenten

**DRINK
WATER**

OVERAL EEN GEZONDE SPORTOMGEVING

In Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel zijn veel activiteiten die bijdragen aan een gezonde sportomgeving. Naast de watertappunten, zijn er gezonde sportevenementen georganiseerd.

IN DE PRIJZEN

Zwembad de Kûpe, voetbalvereniging ASC'75 en 't Fean 58 behaalden allemaal een bronzen certificaat voor hun gezonde sportkantine

3

73% van de kantines die we benaderen staan positief tegenover idee om een gezonde kantine te worden, veelbelovend! ;)

GEZONDE SCHOOL OMGEVING

Scholen in Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel werken hard aan een gezonde schoolomgeving. Daarbij komen voeding, sport, roken, alcohol en drugs aan bod.

7

scholen gaan voor gezonde school

1080

kinderen testen hun groentekennis

550

kinderen bij week van de opvoeding

250

ouders bij week van de opvoeding

Kinderen van CBS de Winde en OBS Hurdegaryp bedachten voor het Van der Valk Hotel in hun dorp een gezond kindermenu. Ze maakten lekkere gezonde lassagnemuffins. Deze staan als gezonde keuze op de menukaart van het restaurant.

jongeren op gezond gewicht

Achtkarspelen

Sinds september 2016 werkt de gemeente Achtkarspelen met de landelijke JOGG-aanpak. Het doel van JOGG-Achtkarspelen is om een omgeving creëren waarin alle kinderen de kans krijgen om gezond op te groeien en lekker in hun vel te zitten, door middel van een brede en samenhangende aanpak.

Een van de pijlers waar JOGG-Achtkarspelen zich al veel mee bezig heeft gehouden is het stimuleren van water drinken. Met de DrinkWater Campagne moet het drinken van water weer "normaal" worden.

Op het consultatiebureau krijgt ieder kind bij het eerste bezoek het boekje 'Water voor Sem' en een drinkbekertje voor water.

Tiko Kinderopvang en Peuterspeelzaal hebben leuke bekertjes aangeschaft en zijn over op water drinken!

Middelbare school het Singelland College in Surhuisterveen heeft een watertappunt gekregen waar leerlingen gratis, onbeperkt en hygiënisch water kunnen tappen!

Tijdens alle sportactiviteiten binnen de gemeente wordt er aandacht besteed aan water drinken.

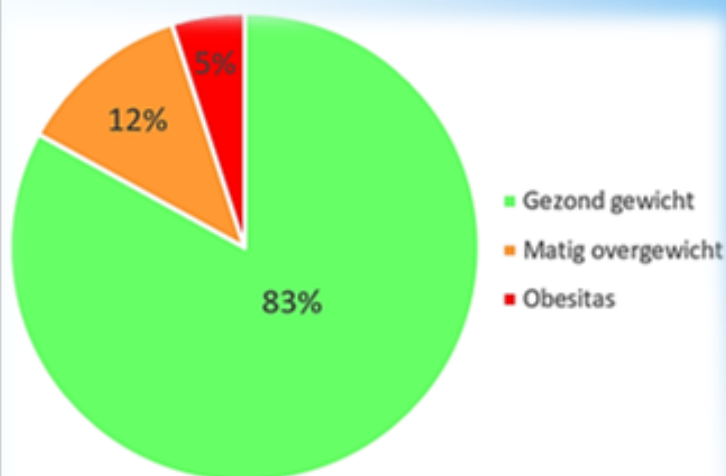
jongeren op gezond gewicht

Achtkarspelen

Eén op de zeven kinderen in Nederland is te zwaar

In de gemeente Achtkarspelen ligt het percentage van kinderen met overgewicht zelfs nog wat hoger dan het landelijke en Friese gemiddelde. In Achtkarspelen heeft onder de 4 tot 12 jarige kinderen 12% matig overgewicht en 5% heeft obesitas. ↪

JOGG-Achtkarspelen wil de stijgende lijn in het percentage kinderen met overgewicht stabiliseren en op de langere termijn terugdringen. Om dit te realiseren worden de huidige JOGG-activiteiten doorgezet en daarnaast worden er nieuwe activiteiten gestart. De DrinkWater campagne zal verder worden uitgebreid naar het basisonderwijs en het middelbaar onderwijs. Daarnaast zal er worden gestart met het Team:Fit initiatief; een programma om het aanbod in sportkantines gezonder te maken. ⇨

↪ Het terugdringen van overgewicht is complex en vraagt om een lange adem. Het gaat om een verandering in gedrag en om de mogelijkheden tot gezond gedrag. Het gaat niet alleen om ouder en kind, maar vooral om de omgeving waarin zij leven. Daarom wordt er met de JOGG-aanpak ingespeeld op de omgeving van het kind.

TEAM:FIT

Bij de Harkemase Boys zal een gezondere sportkantine worden gerealiseerd. Wanneer dit succesvol blijkt te zijn, worden ook de andere kantines in Harkema, VV Buitenpost en Zwembad de Kûpe hiervoor benaderd.

Tussenstand JOGG en Tytsjerksteradiel Beweegt

DrinkWater

- Water drinken is standaard geworden bij beweegactiviteiten.
- Nieuw watertappunt bij VO Liudger en Singelland wordt goed gebruikt.
- Kinderopvangorganisatie Kinderwoud heeft limonade vervangen door water en thee.
- Gemeente is Kraanwatergemeente geworden en heeft verschillende watertappunten in het gemeentehuis.

4.000 bekers water uitgedeeld

Activiteiten, projecten & evenementen

- 8 sportinstuiven georganiseerd (1800 kinderen).
- Swim & Funweek zwembad Gytsjerk (530 kinderen).
- Jaarlijkse kickoff Hart voor Sport met lokale sportverenigingen (800 kinderen).
- 4 keer Ouder en kindsporten tijdens Peutersportochtend (210 kinderen) en Week van de Opvoeding (500 leerlingen).
- 6 keer 'Lekker bezig!': Samen gezond koken en bewegen in de straat (240 deelnemers).
- Werkplan 'bewegen en gezondheid basisonderwijs' opgesteld.
- High Tea voor pedagogisch medewerkers over waterdrinken met kinderen.
- Gezamenlijke cultuur & beweegactiviteiten tijdens Kinderboekenweek 2017 en 2018 (320 kinderen).
- Gestart met halfjaarlijks Netwerkcafé voor zorg- en sportprofessionals om kinderen met overgewicht gezamenlijk beter te kunnen helpen.

Meer informatie?
Neem gerust contact op met:

Yvonne de Haan (Team Tytsjerksteradiel Beweegt) of Josine Zijlstra (Gemeente) via telefoonnr. 14 0511

Water, groente en/of fruit

is standaard bij lokale activiteiten met kinderen

Samenwerkingen

Met de ambitie dat elk kind in Tytsjerksteradiel een gezonde toekomst verdient zetten steeds meer mensen en organisaties zich in voor meer gezond gewicht:

- JOGG Tytsjerksteradiel
- Team Tytsjerksteradiel Beweegt
- Sportstimulering High Five
- GGD Fryslân
- Alle Kinderopvanglocaties
- Welzijnsorganisatie KEaRN
- Jeugdteam
- PCBO Tytsjerksteradiel
- OPO Furore
- CSG Liudger Burgum
- OSG Singelland Burgum
- Poeisz, Albert Heijn (sponsoring)

GGD-cijfers 4-12 jarigen

	2015	2018
Dagelijks groente	34%	41%
Dagelijks fruit	61%	68%
Dagelijks minimaal 2 glazen water	35%	45%*
Dagelijks 1 uur bewegen	40%	35%
Matig-ernstig overgewicht	9%	12%

* Significante stijging
(Cijfers 12-18 jarigen zijn in 2019 beschikbaar i.v.m. 4-jaarlijkse monitor)

Ouder
en kind
sporten is
een groot
succes!

Activiteiten: Peutersportochtend
en Week van de Opvoeding.

Scholen en kinderopvang

- 4.650 leerlingen bewegen minimaal 1 uur per week op school.
- Bewegteam experimenteert met 'dynamisch onderwijs' en 'Fitgaaf: meer beweging tijdens de les.
- In 2 dorpen ontwikkelen ouders, kinderopvang- en schoolmedewerkers en GGD aanpak voor gezonde leefstijl.
- Kennis over gezonder voedingsbeleid en ouderpartnerschap bij kinderopvang delen.
- Jaarlijkse Fitte week bij Voortgezet onderwijs.

Lekker bezig!

Een project waarbij zorgprofessionals, bewegcoaches en buurtvereniging in de straat met ouders en kinderen gezond koken en leuk bewegen zodat zij dit in het dagelijks leven over nemen.

